

2013. Advent

WALDORF ÚJSÁG - GÖDÖLLŐ

Dióhéj

TARTALOM

Forgács Erzsébet:

Beköszöntő

Forgács Erzsébet, Fülöp Hajnalka, Kecskés Judit:

Dióhéj—Egy ujság születik

Interjú Víz Miklóssal az általa járt „Waldorf-útról”

Forgács Erzsébet :

A felsőrévi karácsonyi játékokról

Beszélgetés Györgypál Ildikóval a 4. osztály honismeret epochájáról

Víz Miklós :

Rátalálás

„Egy köpönyeg alatt” - Kecskés Judit és Fábíán Zsuzsa összállítása a Márton-ünnepről

Waldorf pedagógia a Szilicium völgyben—

Kuntz Orsolya fordítása

Fülöp Hajnalka, Hanczár Angéla és Mincsik István írásai a regionális gimnázium születéséről, névadó ünnepségeről

Skarka Cecília:

Beszámoló a Waldorf szülők nemzetközi találkozásjáról

Külföldi kapcsolataink, érdekességek a nagyvilágból

BEKÖSZÖNTŐ

Egy régi-új nyitószámot tart a kezében, Kedves Olvasó!

Régi és új is egyben, mivel a hosszú éveken át nagy hagyományokkal működő Dióhéj szellemi örökségét szeretnénk új életre kelteni, és méltó módon folytatni egy új helyzetben. Új ez a helyzet, hisz ezidáig egyetlen nagycsaládként működöttünk az egységes fizikai burkot nyújtó iskolánkban. Mostantól azonban a „nagyok” a szó szoros értelmében átlépnek egy küszöböt, mert falainkon kívül folytatják középiskolás életüket. Ezzel mi is új minőség hordozóivá váltunk: „anyaiskola” lett belőlünk.

De mit is jelent az anyaság? Az anya ösképe a Madonna, Mária, aki várja, befogadja a létesülendőt, a jövőt, hogy azután, amikor feladata beteljesült, kicsit féltőn, kicsit nehéz szívvel, mégis bizalommal telve engedje el. Ez a lényiség az óvodából készül hozzánk, hogy megszülethessen, mint iskola. És a jó anya már a várandósság ideje alatt is mély kapcsolatban van gyermekével. Jó anyának lenni valódi beavatási út! Hozzá tartozik az elengedés fájdalmának megtapasztalása is. De az új élet magában hordozza múltjának minden kincsét, és ezzel indul tovább. Megerősödve mindattól, amit az anyaiskola nyújt. Így hát örök részesei maradunk jövőjének.

Az anyaság magasztos felelőssége ebben is megmutatkozik. Az anya középen áll az égi és földi, a szellemi és fizikai világ között. Jelen (ben)léte köti össze a múltat és a jövőt. Általa, benne, valahol a szív környékén keresztveződve készül a világra jönni az, amit a Jézusgyermek is jelképez. Az újraindult Dióhéj is szeretné követni ezt az irányt, szellemi hidat képezve organizmusának tagjai között.

Fogadjuk hát az Új Életet valódi adventi lelkiülettel!

Forgács Erzsébet

„Itt állunk, hogy felépítsük azt a helyet,
 amely szolgálja az Istentől akart földi célokat.
 Mély hálával lépünk a jó földre,
 Telő bátorsággal és megindultan
 lélegezzük be a levegő gyógyító erejét.
 A szellem igaz útjához hűen
 szemléljük a mindenségben a világ fényét.
 Az emberiség képmását, amit az Ég ránk bízott,
 ezt most csíráként besüllyesztjük a Földbe,
 hogy növekedjék, virágozzék, gyümölcsöt teremjen
 a gyermekek lelkeiben.
 Mi, a tanítók, akik szeretetben neveljük
 gyógyítjuk a tanulókat, ha betegek,
 megtámasztjuk őket, ha gyengék,
 hogy igaz, szép és jó emberré váljanak,
 magunkat állandóan megújítva.
 Ezt akkor tesszük, ha magunk is a szó
 házává válunk,
 és így építjük fel igaz módon ezt a helyet.
 Igen, így legyen!”

(Albert Steffen)

Albert Steffen 1925-ben, Rudolf Steiner halála után lett az Általános Antropozófiái Társaság vezetője. Ő rakta le Nagy Emil-né dr. Göllner Máriával az első magyar Waldorf iskola, a Kis-Svábhegyi Waldorf-iskola és Internátus alapkövét 1929. november 13-án, s akkor mondta el ezt a versét.

Maga az épület, melynek alapjait Albert Steffen letette ezzel a verssel, ma már nincs a magyarországi Waldorf mozgalom körében belül. Szellemissége azonban továbbél bennünk, hiszen napra pontosan 84 évvel az alapkövetés után, 2013. november 13-án került sor az első magyarországi regionális Waldorf gimnázium névadójára, melynek a Gödöllői Waldorf Iskola az egyik anyaiskolája, s amelyet mostantól Göllner Mária Regionális Waldorf Gimnáziumnak hívnak.

VISSZATEKINTÉS

DIÓHÉJ—EGY ÚJSÁG SZÜLETIK Az újság története dióhéjban

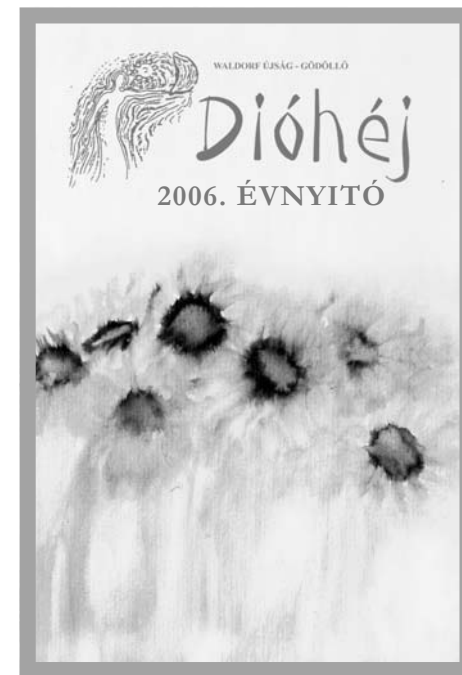
Régi szülők, tanárok nosztalgiázhatnak a Dióhéj újság kézbevételekor, hisz ez egy több, mint 20 éve született kiadvány ma is élő változata, egy történelmi kort megélt médium. Az újság élesen kirajzolja a mindenkori hangulatot, a prioritásokat, a szellemi fejlődést, a közösségi erőt.

Hogyan is született ez az újság?

A gödöllői Waldorf idők hajnalán járunk, amikor is a maroknyi kezdeményező kör felismerte az 1990-es évek elején, hogy kell egy üzenet-közvetítő, egy kapcsolat a szülők és a pedagógusok között, mely tükrözi iskolánk szellemiségét, pedagógiánk lényegét.

Keresztes László, az iskola alapító osztálytanítója (jelenleg gyógyeuritmista) erre így emlékszik vissza:

„Közeledtek a decemberi ünnepek és mi szerettük volna, ha a szülők megérzik, hogy miért Szent Miklós jön a Waldorf iskolába és miben más ez, mint egy megszokott

»Télapó-ünnep«. És persze voltak időpontok, egyéb praktikus információk, amiket szerettünk volna leírni a szülőknek, és rendszeresen sokszorosítva eljuttatni hozzájuk.

Mivel én rajztanár vagyok, ezért az újság logójának megtervezését vállaltam. Sam Betts-szel, angol

szaktanácsadónkkal és Héjja Zsuzsa kolléganőmmel – aki fontos szerepet játszott az iskola alapításában és a második osztályt vezette – együtt gondolkodtunk. Zsuzsa ötletére végül is a »Dióhéj« címnél maradtunk. Ehhez kellett rajzot készítenem.

A rajzban a D-betűből indultam ki, próbáltam a formát létrehozni. Mivel az euritmiával jóban voltam már a képzés alatt is, segítségül hívtam és lerajzoltam egy euritmiázó alakot. Abból indultam ki, hogy a forma ne legyen zárt, mint egy dió, hanem legyen egy organikus mozgás is benne. A megszülető »angyal-lény«, mely máig a Dióhéj borítóját díszíti, kezében diót tart, körötte égitestek vannak.»

Zsuzsa azért javasolta a „Dióhéj” nevet, mert a dió lényegéhez a feltörés után jutunk el. A bezárt-ságot és a tökéletes belsőt is szimbolizálja, amiért tenni kell, hogy elérhessük.

Az első „Dióhéj” kiadásokat követően a 90-es évek vége felé ismét egy lelkes és kitartó csoport vállalta fel iskolánk újságának megjelentetését. Ebben meghatározó szerepe volt és van máig Fülöp Hajnalkának, aki lankadatlan lelkesedéssel és aktivitással dolgozik csaknem két évtizede közösségünk értékeinek a világ felé való megmutatásáért. Hosszú ideig segítői voltak Víz Miklós és Diószegi Éva, akiknek gyermekei

szintén iskolánk tanulói voltak. Ugyancsak Hajni ösztönző erejének köszönhetjük, hogy az egy évig szünetelő Dióhéj most újra életre kelt.

Hajni így gondol vissza ezekre a daliás időkre:

„1998 és 2006 között Víz Miklós, a férjem, Elek és én készítettük ünnepről ünnepre, gyakran minden alkalomra az újságot. Sokszor 10-12 szerző (gyerek, szülő, tanár, külsős, külföldi, stb.) is publikált az újságban. Első gyermekemmel első osztályos szülőként mindenre rácsodálkoztunk, »megírva ismertük meg« az iskolai életet, a pedagógiát.

Ez idő tájt folyamatosan kisgyerekekkel voltam körbevéve. Többször előfordult, hogy egy-egy becses kéziratot a játszótéren, vagy a gyerekekkel hazafelé biciklizve, a sötétben baktatva kaptam meg. Egyszeri és megismételhetetlen csodának éreztem, hogy valaki a Dióhéj számára fogalmazott meg gondolatokat, és azt rám bízta, hogy mindenki megismerhesse.

Különös, boldogságos-szorongós-felelősségteljes időszak volt, de olyan örömet, »áramlás-élményt« adott az újságkészítés folyamata, majd az újságot olvasó, arról visszajelzést adó szülők, tanárok diákok sokasága, hogy minden feszültséget megért. Szárnyakat adott, egy új szakmát tanul-

hattam így meg ebben a »védett« közösségben, ami azóta kenyérkeresetet is jelent számomra. Az ötödik baba születésekor örömmel bíztam rá a Dióhéj sorsát a pedagógiát és a feladatot is jól ismerő, az újság-készítést önként vállaló Türkössy Szilárd tanárunkra. Ő egy új minőséget adott a lapnak, lendületet és rendezettségét.»

Szilárd 2006-2012-ig szerkesztette nagy odaadással az újságot. Erről a hat éves időszokról az általa szerkesztett utolsó 2012-es János-napi számban így ír:

„Jó érzésekkel tekintek vissza, és mindig örömmel veszem elő a régebbi számokat, lapozgatom kollegáim, szülőtársaim, tanítványaim, barátaim írásait, nézegetem munkáikat. Mennyi energia, mennyi áldozat!

Missziómat, amivel ennek neki kezdtem, elvégeztem. Szolgáltam ahogy tudtam, szívem-lelkem, szellemem és fizikai testem legjobb erőivel. Mindig is adni szerettem volna: tiszta gondolatokat, gyógyító érzéseket, értékeket... Kétségtelen, hogy egy jól kirajzolódtól irány lebegett mindig szemem előtt, amikor dolgoztam, amikor gondolkodtam. A gép előtt sokszor fájo derekat elfeledtem, amikor a lelkesedés tüze felgyulladt bennem, hogy Valaki szólhat általam az emberekhez. Sokszor voltak nehéz időszakok, órák, percek, sokszor pengeélen táncolt a következő szám megjele-

nése vagy azért, mert erőim vagy azért, mert lehetőségeim határához érkeztem. De mindig időben megjelent az aktuális szám, mindig érezhető volt belőle egy olyan gondolkodás, amely nem tőlem jött, és mindig éreztem azt a szellemi jelenlétet, támogatottságot, amely nélkül nem jelent volna meg újság.”

Az őt követők tiszta áldozatának reményében adta át nekünk, szerkesztőknek ezt a nemes feladatot, és mi szeretnénk legalább olyan jól csinálni, mint az előtünk járó nagy elődök.

Írta : Fülöp Hajnalka, Forgács Erzsébet és Kecskés Judit

Szabó Dóri, 6. osztály

ARCOK

"Ha valamit keresnem kell valahol, az csakis ez lehet..."

Interjú Vízny Miklóssal az általa járt "Waldorf-útról", iskola-építésről, iskola-szépítéséről

Fülöp Hajnalka interjúja

Vízny Miklós ikonikus személy az iskolában. Jelenleg iskolánk gondnoka, előtte tizenhat éven át két osztály tanítójaként vett részt iskolánk munkájában, részt vett a Dióhéj lapszámainak készítésében is egy ideig, sok cikket, meséket, beszámolókat írt, közben például számos színdarabot is rendezett. Munkáit egy kötetbe rendezi jelenleg. Készülő könyve előtt ebben az interjúban mutatkozik be az Olvasóknak.

Hogyan és mikor kerültél a gödöllői iskolába? – teszem fel az első kérdést.

A Szkéné Színházban dolgoztam, ez még körülbelül az 1990-es években volt, mikor olvastam egy cikket Vekerdy Tamástól, egy Waldorf iskoláról. Ez azonban annyira új volt nekem, hogy még ezt a szót sem hallottam korábban! Az jutott eszembe a cikk olvastán, hogy vajon az én gyerekeim miért nem ilyen iskolába jártak?

Felnőttek voltak már akkor a gyerekeid?

A négy nagyobb gyermekem közül három már felnőtt eddigre, de még egy általános iskolába járt. De ezzel az általános iskolával nekem elég sok bajom volt, amit a magam módján igyekeztem megoldani. Például érdekes, hogy anélkül, hogy ismertem volna a Waldorf iskolás szemléletet, felajánlottam, hogy az állami általános iskolában a lányom szemét bántó neon-fénycsöveket a saját pénzemen és munkámmal kicse-

rélem az osztályban. A szigorú igazgató úr azonban úgy válaszolt, hogy csak akkor engedélyezi, ha az egész iskolában kicseréllem azokat... Erre nem volt mód, tehát maradt minden a régi. A Waldorf iskolában pedig "ugye, tudjuk", kacsint ki Miklós az interjúból, az ilyen szemléletű szülőkre van szükség, szinte elvárás is, hogy így álljanak a feladatokhoz. Én valahogy megéreztem ezt és ösztönösen így viselkedtem.

Minden gyermekemet később a Waldorf pályára szerettem volna irányítani. Közülük Péter Waldorf tanár lett (az iskola kézművestanára), egyik lányom az Óbudai Waldorf Iskolához tartozik a gyerekeivel. Szóval közben kiderült, hogy a színész-ismeretségi köreimben is vannak a Waldorf felé vezető szálak, így például Horváth Györgyi, aki ma már euritmista, vagy egy színész lány révén megismertem Szilágyi Pétert, aki akkoriban a Magyar Antropozófiái Társaság elnöke volt. Így jutottam el Wittenbe, a németországi Waldorf tanárképzésre, ahova két évig jártam. Ekkor még nem tanár akartam lenni. Amikor azonban vége lett a képzésnek, maradni szerettem volna még, de a witteni igazgató azt mondta, hogy a tanítatásom díját sem kell visszafizetnem, ha tanárként elhelyezkedem, tanítanak, hisz van élettapasztalatom, vágjak bele bátran. Hazajöttem Magyarországra, egyenesen Gödöllőre.

De azonnal el is helyezkedtél tanítóként, igaz?

Igen, 1998-ban kezdtem osztálytanítóként Gödöllőn. Úgy kezdődött, hogy Horváth Györgyi – iskolánk gyógyeuritmistája – javasolta, hogy keressem fel Ákost, Köhalmi Ákos osztálytanítót Gödöllőn. Ő akkor harmadikosokat tanított: Pataki Marci, Szabó Illés jártak az osztályba többek között. Felkerestem, és akkor jött a "csoda"! Szédületes hatást gyakorolt rám az az osztály és Ákos, az együttműködésük. Például járt oda egy sérült gyerek is, akivel olyan szépen bántak, hogy az nagyon megható és felemelő érzés volt, épp a hétköznapisága miatt. Azt gondoltam magamban: "Ha valahol valamit kell keresnem az életben, akkor az csakis ez lehet..." – és már úgy mentem vissza Németországba, hogy tanítani szeretnék. Azonnal.

Egy pillanat, még maradjunk ennél a meghatározó légkörű osztálynál: mit láttál Ákosnál, mi volt jellemző az osztályra, mi ragadott meg?

Egyrészt Ákosnak ez a nyugodt, szabadságra nevelő felfogása, osztályvezetése párosult a gyerekek nyitottságával, vidámságával, az én általam megszokott állami iskolás hangulattal ellentétben. Rend volt, nyugalom, vidámság és történések.

Milyen változást jelentett az

első osztálytanítós év számodra?

Hatalmas életmód-változást jelentett, az első évtől kezdve a 16 évett egybe tudom gyúrni: csak az iskoláról, a felkészülésről, a gyerekekről, a családkról, a Waldorf-ról szólt, óriási izgalom, kihívás, megfelelni vágyás volt bennem.

Vajon mi volt a titka, hogy ilyen hirtelen ilyen jó tanár lettél? Ha lehetek ennyire szubjektív, nekem, akkori elsős szülőként hatalmas élmény volt, hogy milyen láthatatlan kapcsolattal és egymásra hangolódással működöttél együtt azzal az osztállyal, emlékszem, hogy csupán a szemed villanását figyelték, csendben és simán együtt ment minden, egy erős, láthatatlan kapcsolat alakult ki köztetek, szinte azonnal. Fantasztikus volt!

Igen, én is emlékszem erre – mosolyog Miklós. Ezen én is sokat gondolkoztam, hogy mitől volt nekem merszem, arcom ahhoz, hogy tanítsak? Arra jutottam, hogy talán a hivatástudat felszabadulását tudom kiemelni, egy áramlatként éltem meg a feloldódást a munkában, a gyerekekkel, tanárokkal, szülőkkel való kapcsolatban. Döbbenetes volt ez a változás számomra egyébként, mert én korábban nagyon sok mindent csináltam, zenész voltam, fesztiválokra jártam, az

avantgard színházi életben a színészekkel éltem, annak változatosságával. És akkor hirtelen itt voltam Gödöl-lőn, élveztem és nagyon szerettem ezt az iskolai életet, egyáltalán nem hiányoztak a világ körüli utak és a fellépések sem.

Hogyan élted meg a két osztályt, amit végigvittél nyolc-nyolc évig?

Ezt sokszor kérdezik; persze, hogy más minden osztály, mások a gyerekek, más a hangulat, mások a szülők is, és persze én is változtam. A Waldorf egyik csodája, hogy igen, van kerettanterv és előírások, de ezeket nem kell mereven értelmezni, hanem az órákon a tanár hozzáteheti a saját megéléseit, tapasztalatait, módszereit. Ez többször végigjárva nagyon nagy élmény. A módszereim közül a dolgozatírásnál nem azt mondom, hogy "Te csak ennyit értél el", hanem azt, hogy "van módod többet is elérni, írd meg még egyszer..." Van, aki akart és élt ezzel, de van, aki nem akart. A legfontosabb mindig az volt számomra, hogy arra törekedtem, hogy szeretet és egymásra figyelés legyen. Ezt elérni nagyon nehéz volt, számomra nagy szomorúság volt, ha bántották egymást a gyerekek.

Mi a véleményed a szülő-tanár együttműködésről ebben a közösségben?

Úgy látom, hogy a szülői

csapatok felállása nem változik: mindig vannak lelkes, az egyesületért, az iskoláért, óvodáért elkötelezett emberek, vannak olyanok, akik a szellemi feltöltésben segítenek, és vannak olyan szülők, akik "azt sem tudják, hol vannak" és egyszer csak kérdezgetni kezdik: "hogyan ezt vagy azt tanulják?" Vagy: "miért így és így?" Ők sokszor hirtelen elmennek a közösségünkbe. Furcsa helyzetek szoktak lenni. Azt gondolom, hogy az lenne a fontos, hogy a gyerek és a szülő is tájékozott, meggyőződéses és **büszke legyen**, hogy Waldorf iskolába jár, és tudja, hogy ez a pedagógia hogyan működik.

Amikor én kezdtem tizenhat évvel ezelőtt, akkor még a "hőskor volt". Fent a második emeletet béreltük, alattunk lezárt irodák egerekkkel, a földszinten pedig edzették a rugókat a füstben, bűdösben. Én sokat küzdöttem, hogy bebizonyítsam, hogy ez egészségtelen. Aztán sikerült, elmentek a rugósok és megkaptuk a földszintet. Én voltam az utolsó, aki a felásott olajos talajból osztálytermet alakított ki, a szülőkkel persze, ez óriási munka volt, hatalmas segítség és erő volt ebben.

Beszéljünk egy kicsit a jelenlegi kisgyermekes családról is; most egy ötéves kislány apukája vagy. Milyen a kapcsolatod a rajta keresztül a "Waldorf világgal"?

Igen, Panna lányom ötéves, jövőre jön iskolába elsősként, Richter Bea a feleségem, ő angoltanár az iskolában és délutános óvónő a szadai Meseház Waldorf Óvodában. Ezt az óvodát én imádom, aminek nagy hangot is adok. Egyszerűen itt azért vagyunk boldogok, mert a gyerekünk is boldog! Az óvoda kívül-belül szép és jó, mind az épület, az elhelyezkedés, mind az óvónők és a szülők szempontjából, jó a hangulat, könnyű volt beilleszkedni. Jövőre nagy változás lesz, mint mindig: bizom benne, hogy jövőre az iskolában is az lesz a jó tanár Pannának, aki lesz.

Most a beszélgetés végén a jelenlegi, gondnoki munkádról kérdezek: mi a feladatod és mit ad ez Neked?

Miután "kiöregedtem" és nem vállalom már több osztályt, én lettem a gondnok. Azt gondoltam, hogy lesz egy kék sapkám és szűrős botom, amivel a szemetet szedem; tudatosan készültem, hogy mindenre figyelni fogok itt az iskolában. A nyáron már önállóan tettem ezért és szórópisztollyal lefestettem például a falakat, csempéket raktam fel, pedig lehet, hogy elköltözzünk jövőre. Szeretném az iskolát szépitni együttműködve ebben az építész-tervezővel, akár itt, akár az új iskolában is.

Ez egy nagyon szép zárszó, köszönöm a beszélgetést, további sok sikert kívánok és boldogságot!

PEDAGÓGIA ÉS MŰVÉSZET

Forgács Erzsébet

A FELSORÉVI (OBERUFERI) KARÁCSONYI JÁTÉKOKRÓL

„A pásztorlelkű bölcséké lesz a jövő”

Sokszor merült föl a kérdés szülőkből, és pedagógusokból egyaránt, hogy miért éppen ezt a karácsonyi játékot adják elő világszerte a Waldorf iskolákban. Miért ajánlotta Steiner a Waldorf tanároknak, hogy mintegy karácsonyi ajándékként mutassák be ezt a három önálló részből álló, de szerves egységet képező, misztériumdrámát? Könnyebb lesz megértenünk, ha megpróbáljuk a karácsonyi ünnepkör lényegiségét felfedni.ú

Steiner már több mint kilencven évvel ezelőtt megállapította, hogy az egész karácsonyi ünnepkör sajtószerű ellentétben és diszharmonióban áll mindazzal, ami modern kultúránkban egyébként körülvessz minket. Ezért a karácsonyi időszak egész forgatagában és vásárlási lázában kell találnunk olyan embereket, akik az igazi misztériummal foglalkoznak, hogy az ünnep hagyományai ne kiüresedett sablonná váljanak! A felsőrévi karácsonyi játék olyan mélységet hordoz, mely a fokozódó

elszegényedés és ridegség ellenére is segíthet megelégni a fejlődés megalapozó erőit önmagunkban és szűkebb-tágabb közösségeinkben. Szabadvallás tanárként és fejlesztő pedagógusként is átélhetem évről-évre a gyermekekkel a fizikai inkarnálódásuk folyamatát, mely a Waldorf tanterv életkorhoz illeszkedő formatív erőiből nyer kiteljesedést.

Ennek az inkarnációs folyamatnak pregnáns kifejezője képszerű-művészi „sűrítménye” az oberuferi misztériumjáték, ahol a három drámában együtt és külön-külön is kirajzolódik az emberiség és az egyén fejlődésének fázisai.

Tudjuk, hogy a mesék az imaginatív világhoz kötődnek. A legendák érintik a Földet, míg a Biblia történetei már történelem és vallás egységét képezik.

A misztériumdráma három része:

1. Pásztorjáték
2. Paradicsomi játék
3. Három király játék

a szellemi világgal való bensőséges kapcsolat ősi, archaikus módját idézi fel, mégpedig oly módon, hogy a gyermeki énteljesedésnek a három fő időszakához kötődnek. Ez kifejeződik a „korhatáros-ságban” és a szereposztás hagyományaiban is (a főszerepet mindig az adott életkori szakasz osztálytanítója játssza: elsőben ő Mária, ill. József, harmadikban Ádám, ill. Éva.)

Ahogy a Paradicsomi játékban a bűnbeesés megvilágítja, hogy a világ nem kívülről válik rosszá, hanem belülről; vagy, hogy a teremtéstörténetből, hogy a világot sem kívülről teremtették, hanem saját belsejéből, úgy a modern ember számára is az emberiség jövőjén való, belső együttműködésről van szó, amely aztán a külső cselekvésben hat. Ilyen értelemben nevezte Steiner a kará-

csonyt „a világ és az emberiség legelsőrendűbb ünnepének”, mert benne rejlik „az emberi szellem és az egész általános szellemiség összetartozásának titka”.

A Pásztorjáték, mely a legkisebeknek is való, olyan régi pásztorjátékokat jelenít meg, akik minden ember őseiként vették fel mintegy az egész csillagos eget a testükbe. A szegény pásztorok egyszerű álomlátásukban minden bölcsesség híján, pusztán a lelkük áhítatos, együgyű hangjára hallgatva emberi szívük mélyén kapják a kinyilatkoztatást.

Bizonyos értelemben a mai kor embere is olyan, mint ezek a pásztorok voltak: híján voltak valaminek, aminek a keresésére indultak a betlehemi istálló felé. Nekünk is szükségünk van a csillagos éjre, hogy felismerjük lényünk kozmikus eredetét!

A fénylő karácsonyfa külső jelkép, piros almával, mint a Paradicsom megismerés fája. Földi feladatunkra emlékeztet. Ezért

következik harmadik osztályban a Paradicsomi játék, melyben már az is kifejezésre jut, hogy az Édenkertből való kiűzetés az ember „belepottyanása” a matériába. De ez az anyagba való beleesés nélkülözhetetlen földi, önálló individualitásunk kifejlődéséhez.

Szorosan összefügg antiszociális egoizmusunkkal is, mely ugyanakkor a szabadság, a szellemi gyarapodás, az emberiség haladásának, az igazi szeretet képességének és a Föld megváltásának kifejlésével is kapcsolatos. Krisztus születésének ránk hagyományozott ünnepét úgy kell tehát felfognunk, mint saját szellemünknek a lélek öléből való megszületésének ünnepét, amikor is elkezdődik az előttünk álló fejlődés és szabadság útja. Látóké válhatunk, mint a Három király játék három bölcse, ha hozzájuk hasonlóan önként útra kelünk. Ők megszerezték az akkor elérhető legnagyobb bölcsességet.

Tudományos csillagismeretükkel és szellemi látásukkal új, megtisztult gondolkodásuk, érzésük és akaratuk révén képessé váltak arra, hogy újra egyesítsék az istenit és az emberit. A legmagasabb bölcsesség és a legnagyobb emberi egyszerűség csendül össze azokban a szavakban, melyeket a Lukács evangélium pásztorai és a Máté evangélium mágusai kinyilatkoztatásként kapnak: Jézus Krisztus megjelenik a Földön. A mai emberiségnek ez azt is je-

lenti, hogy az anyagi csak akkor ragadható meg helyesen, ha a kozmikus-szellemmel való összefüggésében próbáljuk felfogni. A napkeleti három királyokat egy csillag vezeti. Ők a kozmikus ádvent ősi, bölcsességgel teli papkirályságának képviselői.

Karl Heyer Steinerre hivatkozva leírja, hogy mit képviselnek:

- „1. Az első három Atlantisz utáni korszakot: az ósindiait, az ósperzsát és az egyiptomi-káldeait;
2. Az ember lelkierőit:
 - az áhítatos érzést, amely a szellemi világhoz fordul, amint az különösen az ósindiaiaknál látható;
 - a fej szférájának megtisztított, bölcsességgel teli gondolkodását, amelynek legnagyobb képviselője Zarathusztra, az ósperzsa kultúra megalapítója;
 - az akaratot, a gyógyító akaratot, amit az, az egyiptomiaknál felismerhető.

Mindez kifejezésre jut a kisdéd Jézusnak vitt ajándékokban:

- a szellemi világ felé forduló érzés az áldozatban felszálló tömjénben;
- a bölcsességgel teli gondolkodás az aranyban, a napfémben;
- az akarat a gyógyító mirhában.

Ezek az összefüggések csodálatos képi megjelenítésben láthatók a régi oberuferi Három király játék szellemmel áthatott előadásában, melyben három alak kel életre.

1. Az aggastyán a „kék királyban”, aki a tömjént adja;
2. A férfi a „vörös királyban”, aki az aranyat ajándékozza;
3. Az ifjú a „zöld királyban”, aki a mirhát hozza.

Steiner szerint a mágusok szimbolikus ajándékához még a következőt lehet hozzátenni:

Arany = az isteni világkormányzás felismerése, bölcsesség, múlt
Tömjén = áldozatkészség, a legnagyobb emberi erény, jelenkor
Mirha = „annak a jelképe, aki az emberben örök”, halhatatlanság, jövő.”

A három király a Gyermeket, az újszülött királyt keresi, aki Isten és ember egy személyben. A napkeleti bölcseket is fölfoghatjuk egy alaknak, akiben megnyilvánul a három minőség egyesülése; akinek gondolkodása, érzése és akarat átalakult, megtisztult, a személyes fölé emelkedett úgy, hogy a szellemi világhatalmakat bölcsen tudja szolgálni. Így válhat képessé arra, hogy újra egyesít-

sék az istenit és az emberit. Ez a mai emberiség helyzetére vonatkoztatva is azt kell hogy jelentse, hogy az anyagi csak akkor ragadható meg helyesen, ha a kozmikus-szellemmel való összefüggésében próbáljuk megragadni. Ezt hangsúlyozza a Máté evangéliumában megismert hamis király képe is. Heródes ő, az ellenhatalmak sötét képviselője, akinek áramlata szintén keresztül

húzódik az emberiség egész fejlődésén. Gyermekegyilkossága a három király ajándékainak kegyetlen ellenképe.

Ezeknek a magasztos és szélsőséges tartalmaknak a valódi megértése már a felsőbb évfolyamokra való.

Évről-évre színben, mozdulatban és szóban ez a magával ragadó folyamat élhető át mindenütt a világban, ahol a felsőrévi (oberuferi) karácsonyi játékot játsszák.

Ez segíthet minket az egyes ünnep érzés teljes átéléséhez, hogy aztán úgy ünnepeljünk, „*hogyan lassanként megláthassuk az új szellemi élet karácsonyi gyertyáinak fényét. Meg kell tanulnunk, hogy ne csak az egyes karácsonyi ünnepeket, hanem a kozmikus karácsonyt is meg tudjuk ünnepelni.*” Rudolf Steiner

*Megjelent a Dióhéj
2007. Karácsonyi számában*

HONISMERET A 4. OSZTÁLYBAN

Beszélgetés Györgypál Ildikóval

4. osztályra a gyerekekben megerősödik az én-érzés, egyre jobban ráébrednek a körülöttük lévő világra, elkezd bennük kialakulni annak a tudata, hogy hova is tartoznak szűkebb és tágabb környezetükben, kik is ők valójában. A gyerekek fejlődését, életkori sajátosságait követő Waldorf pedagógia 4. osztályban ezt a folyamatot segíti, támogatja minden területen, többek között az ebben az évben új epochaként megjelenő földrajztanításban is.

Györgypál Ildikó arról mesélt, hogyan kezdődik el ez a közös utazás a földrajz világában, miután a Rubiconon átlépnek a gyerekek: A Földet, mint élőlényt, mint egysejtes organizmust tekintjük. Az ember lakóhelye, térben és időben ide van kihelyezve. Fontos a Földnek, mint természeti környezetnek egyre jobb megértése, annak életritmusával, sajátosságai-
val. A természeti környezet alapvetően meghatározza az ott élő emberek életét, de egyúttal az emberek gazdasági és kulturális tevékenysége meg is változtatja azt. Mi a gazdaságföldrajzot is az embereken keresztül szemléljük. A különböző osztályokban, életkorokban más-más nézőpontból vizsgáljuk meg ezt az egészet. 5. osztályban például a Duna folyá-

sát követjük, mintha egy szervezetben a vérkeringést vizsgálnánk: hogyan élnek az emberek a forrásvidéken, hogyan a szélesen hömpölyögő folyó mellett, milyen az élet ott, ahol áttör a Kazán-szoroson és vadul zúdul alá, vagy a deltában, ahol színes állat- és növényvilág veszi körül az embert. 6. osztályban például ellentéteken keresztül mutatjuk be Európa földrajzát, mondjuk az északi országok lakosainak és a déliek vérmérsékletének összehasonlításával – milyen a lelkülete annak az embernek, aki északon több hónapig éjszakában él, szemben azzal, aki a Földközi-tenger partján sütkérezhet. Vagy mondjuk miként alakul az élet egy ritkán lakott hegyi faluban szemben egy nyüzsgő metropolisszal. Míg 8. osztályban például azt vizsgáljuk, mennyire meghatározza az emberek életét, hogy miből élnek, mondjuk egy halászfaluban vagy egy bányavárosban. A földrajzon belül bárhova nyúlunk, mindig az egészet tekintjük – ugyanúgy, mint ahogyan az emberi szervezetnél is. Miként nem vizsgálható érdemben a szív vér-ellátása az egész vérkeringés tanulmányozása nélkül, úgy nem tekinthetjük csak az országhatárokkal körbezárt országot sem, ha földrajzilag teljes képet szeretnénk kapni a vidékről.

Hogyan kezdődik ez a folyamat, amely a külvilág megismerésére irányul?

4. osztályban az én-érzés erősödik meg, amelynek megtapasztalása elég magányos és fájdalmas folyamat. Azáltal, hogy ez megerősödik, a gyermek el tudta ma-

nézzük meg. Kíváncsiak voltunk arra is, hogy mi hogyan nézünk ki felülről. Utána tágítjuk a kört: az osztályterem, az iskola, az udvar, majd a saját szoba, ház következik – a közvetlen terek, amelyekkel napi kapcsolatban vannak a gyerekek.

gát választani a külvilágtól, megtapasztalja, hogy önálló lény. Az én-érzéssel együtt az a képesség is megszületik a gyerekekben, hogy a teret érzékelné tudják. Az oldalnézetből lassan-lassan felülnézet lesz – rá tudnak látni dolgokra, fölérnek tudnak emelkedni. Ebben a folyamatban először tárgyakat figyelünk meg. Azt vizsgáljuk, mennyire változik meg egy tárgy, mennyire más, ha felülről

Mik voltak ezekben a hetekben a legemlékezetesebb pillanatok, tevékenységek?

Nagy élmény volt a gyerekek számára, hogy az osztályteremben felépítettünk egy képzeletbeli várost. Ehhez először végiggondoltuk, hogy milyen az ideális város, melyek azok az épületek, szolgáltatások, amelyek nélkül nem működhet a mi városunk (néhányan

pl. feltétlenül ragaszkodtak a fagyizó jelenlétéhez szemben a városházával, vagy mondjuk állatkert nélkül nem is érdemes nekifogni az építkezésnek...)

Az építkezést az úthálózat kialakításával kezdtük – mindenki odailllesztette a saját útját a főtérhez. Amikor már az utak készen voltak, építőközből nekiláttunk az épületek megépítéséhez. Csapatokra oszlottunk, és a saját városrészében mindenki azt épített, amit szeretett volna – időnként megbeszéltük együtt, mi hiányzik, miből van már sok. Volt, aki szállodát, benzinkutat, parkolót tartott a legfontosabbnak, volt, aki állatkertet, parkot és iskolát és volt, aki még egy napórát is elhelyezett a saját területén. A fákat gesztenyékkel jelöltük. A gyerekek nagyon élvezték, hogy amikor már az egész készen volt, akkor egy szitából lisztet szórtunk rá, és behavaztuk az egész várost. Itt még mindig nem volt vége: mikor már mindenki azt hitte, hogy befejeztük a városépítést, akkor következett a legnehezebb feladat: mindent el kellett úgy venni, hogy a liszt megmaradjon. Ebben még az építkezésnél is erősebben együtt kellett működniük, az úthálózatot pl. egyszerre kellett felemelni ehhez. És egyszer csak a lisztből kirajzolódott a város térképe.

Merre jártatok ebben az időszakban, hogyan kezdtétek el tudatosabban felfedezni és

megismerni a gyerekeket körülvevő teret?

Sétáltunk a gödöllői parkokban, beszélgettünk arról, hogy a Rákos-patak honnan jön és hová megy. Felfedeztük, hogy a patak mentén el lehetne jutni az egyik gyerek otthonától a másikig, hiszen van, akinél a kert végében folyik a patak. Az Erzsébet-parkban volt alkalom arra, hogy Erzsébetről is beszéljünk, ill. amennyire a fák engedték, felülnézetből is körülnéztünk. Még a sétát a fogászatra is be tudtuk építeni a megismerési folyamatba, majd következett az otthonuk és az iskola közötti úttal való alaposabb ismerkedés. Megtanultuk leírni is ezeket, gyakoroltuk, hogyan tudunk úgy útvonalleírást készíteni, hogy egy olyan ember, aki nem ismeri a környezetet, a leírás alapján oda tudjon találni.

Mi az, ami az általad vártnál nehezebb vagy könnyebb volt a gyerekek számára?

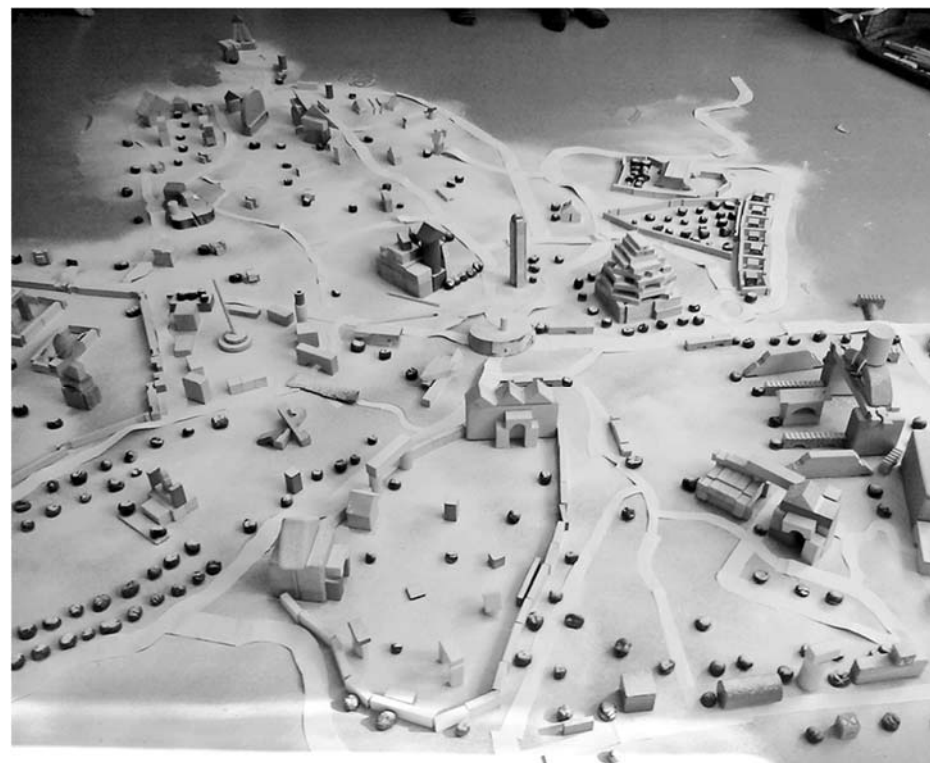
Felülről ránézni dolgokra könnyebb volt annál, mint amire számítottam, miközben érdekes volt azt megfigyelni, hogy mennyire nehezen mondtak lemondani bizonyos dolgokról az építkezésnél („neeee, az autószervizre nagyon szükség van!”) Az égtájak megkeresése és a horizont-vonal rajzolása a vártnál nehezebb volt a gyerekek számára, a zenit vándorlását is nehéz úgy megtapasztalni, hogy csak néhány méterrel

megyünk odébb. Játszottunk olyat is, hogy hat csapatnak az iskola területén kellett egy-egy babzsákot megkeresnie leírás alapján. Ennek tapasztalata az volt, hogy nem lehet átugrani lépéseket, pontosan végig kell menni minden lépésen, mert aki nem ezt tette, nem találta meg az elrejtett babzsákot és vissza kellett mennie a feladat elejére. A napóra készítése sem volt könnyű, mert az udvaron nehéz találni védett helyet, ahová a nap is oda-süt, de nagy élmény volt a gyerekek számára. (Itt azt is megfigyelhettük, hogy napról-napra a kisebb osztályok milyen új, megle-

pó elemekkel egészítették ki udvari játékuk közben a napóránkat....) A gyerekek nagyon jól tudtak csapatokban együtt dolgozni; a következő merész cél az, hogy az együttműködés legközelebb már vegyes (fiú-lány) csapatokkal is jól sikerüljön.

Ami nem meglepő, csak inkább megerősítő volt: a konkrétumokra, a gyakorlati tapasztalatokra végig nagyon nyitottak voltak a gyerekek, ugyanakkor az elmélet kevésbé érdekelte őket.

Szülőként hogyan tudjuk segíteni gyermekeinket ebben a korban?

Sokkal érzékenyebben reagálnak, ezért ebben az időszakukban még az átlagosnál is több tapintatra és türelemre lesz szükségünk. Figyeljük azt, mi formálódik, hogyan alakul önmaguk keresése, és azt próbáljuk támogatni. Korknak megfelelően egyre több és több feladatot kaphatnak; ilyenkor már nem jó, ha túl vannak

óvva. Például engedjük őket egyedül jönni az iskolába. Ha a szülővel van, kevésbé figyel, mert majd a szülő figyel helyette. Engedjük el kicsit a kezüket, kapjanak házimunkát, részfeladatokat, természetesen a részfelelősség átadásával együtt. Ilyenkor már az iskolai feladatokban is sokkal felelősségtudatosabbak, idén már több házi feladat készül el, mint tavaly. Az osztály takarításában is felelősegteljesebbek, a feladattudatuk kezd megszületni. Nyugodtan megajándékozhatjuk őket a bizalmunkkal: ezt már meg tudod csinálni....

Hogyan tervezed a folytatást?

Előnyös olyan időszakra tenni a földrajz epochát, amikor egyébként is változás van a természet-

ben. Tavasszal-ősszel gyorsabban változik a környezetünk is, több változást meg lehet tapasztalni. Így a folytatást tavaszra tervezem: többek között ellátogatunk majd a kastélyba, a víztoronyhoz, beszélgetünk arról, hogy miből élnek az emberek a városban, milyen gondolatok mentén született meg a város, ellátogatunk a mű-

zeumba, könyvtárba, postára, megvizsgáljuk, hova lehet eljutni Gödöllőről (gyalog, busszal stb.). A térképkészítés folytatásaként pedig egy-egy városrész utcaterképét is felvázoljuk majd.

Mindeközben az őszi szünetről visszatérve már tovább is utazott a 4. osztály a számtan világába, s a gyerekek azóta már a törtek lázában égnak...

Lejegyezte: Fábíán Zsuzsa

Vízy Miklós RÁTALÁLÁS

Van, amikor az embert nagyon foglalkoztatja egy kérdés, egy gondolat, esetleg már jó ideje, s egyszer csak jön valaki és a kezébe ad egy könyvet, az ember fella-pozza és „véletlenül” rátalál a kérdése válaszára. Velem már úgy is megtörtént ez, hogy egy ócskapiac-on barangolva akadtam egy ilyen könyvre, amelynek témája éppen nagyon foglalkoztatott. Ezt nevezem rátalálásnak, de van, aki inspirációnak nevezi. Steiner is ír róla, nagy segítsége lehet ez a tanítónak is. Ezzel kapcsolatos kedves eseteimből idézek.

Budapestről jártam ki tanítani Gödöllőre. A HÉV-en utazva volt időm átgondolni napi teendőimet; jó felkészülési idő volt ez. Egy alkalommal azon töprengtem, hogy közeleg a hónapünnepe és valamit elő kell adnom az osztályommal. Ekkor elsősök voltunk.

Mielőtt folytatom, nézzük meg mi is az a hónapünnepe. A Waldorf pedagógiának megfelelően évente többször tartunk ilyen összejövetelt, hívják ezt évszakünnepnek is.

Ilyenkor az iskola közössége előtt mutatkozunk meg. Ilyenkor nyitott az iskola a szülők, nagyszülők és minden kedves érdeklődő előtt. Az iskola legnagyobb termében minden osztály bemutat valamit, ami jellemző a hátrahagyott időszak munkásságára.

Ilyenkor egymás után következnek az osztályok, az elsősök már körbe tudnak állni, tapsolnak, dobognak verseikhez, dalaikhoz. A másodikosok már furulyáznak is, esetleg már némi ízelítőt adnak készülő kis színdarabjukból. A harmadikosok megmutatják, hogyan tanulják a szorzótáblát ugrókötéllal, kis rigmusokkal fűszerezve. Természetesen széles a skála, mindenki szerepel, van euritmia bemutató is, végre láthatják a szülők, hogy mi is ez va-

lójában. A nagyobbak már saját zenekísérettel illetik a Petőfi verseket. A gimisek megjelennek a maguk által leforgatott, megvágott, hangosított versklipjeikkel, vagy beszámolnak a földmérés epocháról, vagy szociális munkásságukról, és így tovább. Életre nevelés ez, kis koruktól szokják a szülők, ismerősök, társaik, tanáraik kíváncsi tekintetét. Nyolcadik évre gyakorlott szereplőkké válnak.

Visszatérve a HÉV szerelvény utasfülkéjébe: tanakodtam, mit adjunk elő. Volt a tarsolyomban

egy hosszú Gazdag Erzsébet mesevers, Az égig érő palota. Ez jó lenne, de lehet, hogy túl hosszú, talán inkább másodikban, morfondíroztam. De már mondogatjuk ezt a verset a reggeli körben. (Minden osztály úgy van kialakítva, hogy a padok mögött van egy olyan szabad tér, ahol reggelente körben állva ritmikus mozgásokat végezhetünk.) Eszembe jutott, hogy van egy olyan szövegrész, ahol megszólal egy síp. Honnan

veszek egy szép hangú sípot? Megérkeztem, leszálltam, bementem az iskolába, elkezdődött a főoktatás, (nyolc órától tízig). Egyszerre elém áll Gazsa és azt mondja: „Nézd, Miklós bácsi, milyen sípom van, a nagypapámtól kaptam” és ujjai közé fog egy kis réz töltényhüvelyt, majd megfújva hallom a meseszép hangú sípját. Rátalálás, köszönöm, ez volt a jel, sikeresen előadtuk a hosszú verset. Meghatározó élmény volt.

Több év elteltével biológia epochámra készülődtem. (Epocha néven azt az időszakot értjük, amikor egy tantárgyat három-négy héten át tanítunk minden reggel a főoktatás idejében. Ilyenkor a szaktárgyak igyekeznek kapcsolódni a főoktatás témájához.)

Az epocha füzet köztudottan nagyon szép a Waldorf iskolákban, színes, tele gyönyörű rajzokkal, ez a diákok könyve. Általában egy-egy, a tárgyra vonatkozó verssel vagy egy rajzzal szoktam megnyitni ezeket a füzeteket. Pár napja gondban voltam, mi legyen az első lapon.

Egyszer valahonnan, valami lehetetlen szöveggörnyezetből felbukkant egy szöveg, csak úgy világított, hogy ez kell oda, arra a lapra. Interneten utánanéztem, ki az írója, s most leírom az egészet egy kis bevezetővel. Képzeljék el, egy

biológia tárgyat ezzel a gondolatmal kezdeni, szép Waldorf szokás.

„A gyermek, aki születik, tíz fontot nyom. Ebből nyolc font víz, a többi egy maréknyi szén, mész, nitrogén, kén, foszfor, kálium és vas. És ennek a gyermeknek minden cseppje valaha egy felhő párája, hókristálya, köd, harmat, forrás vagy egy városi szennyvízcsatorna vize volt. A szén és nitrogén minden atomja valaha milliárdnyi különböző vegyület része volt. Olyan esett, hogy még egy baktérium is megölheti, amely olyan kicsiny, hogy ezerszeres nagyításban is csak pontnak tűnik a látómezőben. Ez a „semmi” azonban hús-vér testvére a tenger hullámainak, a viharoknak, a vil-

lámnak, a Napnak, a Tejútnek. Ez a porszem testvére a búzaveternak, a fűnek, a tölgynek, a pálmának, a sárgarigó-fióknak, az oroszlánkölyöknek, a csikónak és a hókristálynak. Van benne valami, ami érez, vizsgálódik, tűr, vágyik, örül, szeret, bízik, gyűlöl, hisz, kételkedik, vonz, taszít. Ez a porszem gondolataival mindent átfog, a csillagokat és az óceánokat, a hegyeket és a szakadékokat. És mi lenne a lélek tartalma, ha nem a világmindenség, csak dimenzióatlanul.” (Janus Korczak: Gondolatok a gyermekről) Ez az ember 1942-ben egy haláltáborban végezte be életét.

Miért??

Rátalálás. A hetedik osztály egyik legizgalmasabb, várva-várt epochája a csillagászat.

Szép volt, jó volt, eljött az év vége és én azt gondoltam, hogy ennek a tárgynak a jegyében a csillagokat teszem bizonyítványverseim témájául. A Waldorf iskolában év végén minden gyerek kap a szöveges értékelése mellé egy verset, amit a tanár csak neki ír. Ez tartalmazhat pedagógiai üzeneteket is. A következő évben reggelente elmondják ezt a verset. Ez egy szép kezdése a napnak.

Huszonhat vers a csillagokkal! Legyen művészi, tartalmazzon üzenetet személyre szólóan, s a gyerek mondja szívesen a következő évben. Próbálkozásaimat elégedetlenség kísérte, nem tetszettek, amit írtam. Engedélyezett

dolog, hogy ha valaki már végképp nem tud saját verssel előállni, akkor választhat valamilyen klasszikus idézetet, versrészletet, csak ez az adott gyermekhez szóljon. Ilyeneket találni majdnem olyan nehéz, mint a sajátokat megírni. A verseskötetek után jött az internetes keresés: beírtam a keresőbe: „csillagversek”. Jöttek is a ezoterikusok, a slágerszövegek és a klasszikusok: Radnóti, Petőfi....

De nekem huszonhat kell! Akkor egyszer csak megtörtént a „Rátalálás”. Magam sem tudom, hogyan jelent meg a felirat: maced.csillagkapu.hu. Itt várt a csoda.

Kántorné Szegedi Gizella Irma csodálatos csillagversei kerültek elélem. Végigolvastam az összezt, mindenkinek találtam egy-egy részt, másodszor már úgy olvastam: ezt Hangának, ezt Péternek és így tovább. Boldog voltam, hogy ezeket a gyönyörű gondolatokat fogják recitálni a következő tanévben. Rátaláltam, köszönöm!

Íme, egy-két bizonyítványvers:
Csillának:

*Karját nyújtja felém a szél,
Elém állt a Göncölszekér,
Utazni visz majd felfelé,
Magasra a csillagok felé,
Felveszem ezüstös ruhám,
Mít a Hold fénye hint reám,
Felöltök mindent, ami Ék,
A Napnak bíbor köntösét.*

Mártának:

*A Nap csodálkozva lenézett,
Odalent két apró csillag fénylett,*

*A Nap felé szeretetet sugárzott.
Két kis csillag a világot bejárja,
Egy szempár a Napot vizsgálja,
Ki lehet a csillagok öre?
Egy kislánytól érdeklődhetsz
felőle.*

Bálintnak, aki gitárjával egy blues dallá tette ezt a verset.

*Testvér menetelj velem,
Minden csillagfényes estelen,
Az Ég megmutatja arcukat,
Sok-sok csillag villogását.
Testvér menetelj velem,
Minden gyönyörű nappalon
és estelen,
Ha ott vagy a csillag lesen,
Elég boldogság az nekem.*

Hogy ezt a cikket megírtam, nagyban köszönhető annak, hogy „rátaláltam” egy könyvre, Alan Combs és Mark Holland művére, amelynek címe: *Szinkronicitás*.

A gondolataimat indító mondatok:

„A logika helyett az intuíció halk suttogására figyeljünk, és humorérzékünkre támaszkodva, alázatosan füleljünk. Táncoljunk, vagy játszanunk egyre megy, a lényeg, hogy egyszerre lazán és fegyelmezetten tegyük, amit tennünk kell.

Nyissunk kaput a ráérzéseinknek, tárulkozzunk ki a környezetünknek, hogy felvegyük a ritmusát, a dallamát, a tragédiáját és a humorát. Táncolni annyit tesz hát, mint beleolvadni a minden-ség ritmusába, s létünk célja e tánc maga”.

ÜNNEPEK

„ EGY KÖPÖNYEG ALATT”

Időről időre újra feltesszük magunknak a kérdést, hogy vajon meg tudunk-e állni a hétköznapi rohanásban, és tudunk-e valóban ünnepelni? Ha másért nem is, legalább a gyerekeink örömeért. „Ez is olyasmi, amit elfelejtettek az emberek” – mondta Saint-Exupéry rókája a kis hercegnek. A Waldorf közösség lehetőséget teremt arra, hogy gyerekeinkkel együtt mi felnőttek is újra felfedezzük az ünneplés örömeit, méltóságát; a hétköznapi és ünnepek váltakozásának ritmusát, és az ünnepek egyre bensőségebb, egyre tudatosabb megélését. „Az ünnep a különbözőség. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás.”, ahogyan Márai Sándor írta.

A Márton-ünnep az év egyik legszebb ünnepe, amit évről évre igazi közösségi ünnepé tudunk varázsolni. Összeállításunkkal szeretnénk bemutatni azt, hogy közösségünk mennyire sokszínűen, s mégis összetartóan, „egy köpönyeg alatt” élte meg az idei Márton-ünnepet.

Ebben az évben kicsit más volt ez az ünnep az iskolában, eltért a

már megszokottól, hiszen a 2. osztály egyedül szervezte, a 9. osztály segítségével nélkül. Nem tudtuk elővenni az évek alatt már kialakult forgatókönyveket, hanem újra kellett gondolnunk azt, hogyan is képzeljük el az iskolai Márton-ünnepet. Ez először ijesztőnek tűnt, azonban gyorsan rájöttünk, hogy mennyi szépséget és lehetőséget jelent az, amikor egy ünnep – az eddigi értékeit

megőrizve, dédelgetve – kicsit megújulhat a kezeink között. Új elem volt az iskolai ünnepen, hogy a 2. osztályos gyerekek bemutatottak egy rövid Márton-napi színdarabot, míg a 2. osztály szülői köre Szent Márton életéből összeállított állóképekkel készült. "A kezdeti aggodás, hogy megleszünk-e időre elmúlt, mikor arra eszméltem, hogy ismerős fejek és szorgos kezek vesznek körül, hogy egyik percről a másikra minden a helyére kerül: kész a dekoráció, égnek a mécsesek, forr a teavíz és illatozik a pogácsa a kosarakban. Tudtam, hogy ennek az ünnepnek másként leszek részese, mint eddig. Most az apró mozzanatok számítanak, azok, amikből összeáll az egész, az ünnepi asztal a konyhából nézve. Varázslatot létrehozni, elbűvölni egy rövid időre, azt hiszem, sikerült: a gyerekek érezték a jelenlétünket, de mégis el tudta ragadni őket a varázslat, amit ők indítottak el. Kívülállóként ezt nem lehet így átélni, csak aki részt vesz benne, az érezheti milyen is igazán waldorfosnak lenni. Büszke vagyok az osztályunkra!"

*Buzogány Ildikó,
2. osztályos szülő, szervező*

A készülődés időszakában az iskola folyosóin végighaladva a nap bármely időszakában Márton-napi dallamokat hallhatunk, nagy igyekezettel készült a sokféle gyönyörű lámpás az osztályokban. Voltak, akik már sokadszorra élték ezt át, azonban idén is

voltak köztünk olyan gyerekek, családok, akiknek minden új volt, hiszen most először válhattak részeseivé az ünnepnek.

"Késtünk, pedig annyira készültem, de valahogy ezt a 14 km-t most különösen sokáig tartott áthidalni. Milyen szerencse, hogy saját mécseseket is csomagoltam, hiszen vaksötétben érkeztünk meg.

De hamar utolértük a gyereksereget, amint a második osztály lelkes előadását figyelték az alsó kis színpadon. Bevallom, én nem sokat láttam ebből, mert kerestük az első osztályt. Sajnálom is utólag, bárcsak lenne egy kisfilm a Márton-játékból...

Amint a 12. osztályos nagyfiú kézen fogta fiamat, minden elrendeződött, megnyugodtam, elsimultak ráncaim. Tudtam a dalra, a hangulatra figyelni. Csodálatos élmény volt a hosszú, csillogó úton, fáklyákkal, mécsesekkel vonuló szülők és gyermekek között fennhangon "Kis Lámpás"-t vagy "Szent Márton hó és szél nyomán"-t dalolva végigmenni.

Meglepett a látvány, amikor a stációknál igen nívós kis összefoglalókat adtak elő a 2. osztályos szülők Szent Márton életét bemutató állóképekben. A gyerekeket lenyűgözte a sötétben felvillanó távoli óriási tűz fénye, amint egyre közeledtünk nőtt az izgalom.

S mikor odaértünk... mit mondanak, nem gondoltam, hogy EKKORA lesz a tűz. Félelmetes, s egyben gyönyörű volt a sárga, narancs, vörös színekben pompázó

máglya, ahogyan a szellő felhajtotta a szikrákat.

Máris pogácsákat osztottak a kedves régi-új ismerős szülők, tanítók, rövid kis beszélgetések, nagy zsvivaj, zeneszó hangzott. Az a tea pedig fantasztikus! – itthon nem sikerült reprodukálni, majd kérem a receptet! :)

Szóval ez az idei első Mártonunk

raink „fogták a kezünket”, hiszen már az ünnep előtti napokban eljöttek a nagyok a régi hagyományoknak megfelelően segíteni a kicsiknek a lámpáskészítésben, és az ünnepen is végigkísérték őket.

"Az idei Márton nap elég rendhagyó volt nekünk reggimiseknek,

volt, nagyon jó élménnyel gazdagodtunk. A szervezés, az előkészületek profi módon zajlottak, s itt is köszönetet mondanék a szorgos családoknak, hogy ennyire emlékezetessé, széppé varázsolták Szent Márton Ünnepét."

*Kriston Krisztina,
1. osztályos szülő*

Bár idén először 8 osztályos iskolaként szerveztük az ünnepet, ugyanakkor mégis megélhettük azt, hogy a regionális gimnáziumba továbbment diákjaink és taná-

ugyanis mindenki visszament az anyaiskolájába a (mi esetünkben) 3. osztállyal lámpást készíteni szerdán, majd hétfőn lámpáskázni.

Már nagyon rég csináltam ilyen négyszögletű „hagyományos” lámpást és most nagyon élveztem (pláne a korábbi évekhez képest, amikor muszáj volt). Bár igazából én csak kis részét csináltam a lámpának, mert a velem dolgozó két gyerkőc nagyon ügyes volt. Közben énekeltük a szokásos Márton napi dalokat és ez egé-

szen szívmengető volt. Csak ültünk és énekeltünk és a régi osztálytársakkal (vannak, akikkel már elsőtől fogva ide jártunk) összemostogtunk, és talán meg is hatódtunk egy kicsit, hiszen eszünkbe jutott az a sok átköltés mindegyik dalhoz, amiket lámpácska készítése során „szenvedve” kitaláltunk.

Azt hiszem, ezt az egész ünnepet most tudtam először úgy igazán értékelni, és jöttem rá, hogy ez milyen jó. A lámpácskázás nagyon hangulatos volt, bár nekünk kissé káosz, folyton ezer felé figyeltünk, hogy kinek mikor alszik ki a lámpása, kinek van gyufája, ki tud valakit, akinek van gyújtója...?

A végére már eléggé átfáztunk, így külön jól esett a meleg teát iszogatni a tűz mellett.

Köszönjük!"

Nagy Zsófia, 10. osztály

"Egy szerdai napon visszamentünk a Regigimiből a Gödöllői Waldorf iskolába, hogy lámpásokat készítsünk az ottani 3. osztállyal. Tavaly év vége óta nem jártam ott, mégis olyan régen tűnt, mintha már évek teltek volna el. Ahogy mentünk az iskola felé, úgy törtek fel belőlem az emlékek. 11 éve voltam ott először, még óvodásként. Azóta sok minden változott, más emberek jöttek velem szemben, már nem sok mindenkit ismertem, mégis amikor ott voltunk, boldog voltam, hogy visszamentem. A gyerekek nagyon aranyosak voltak, együtt

énekeltünk és még rajzoltak is nekünk.

Márton napon már sötét volt mire a sulihoz értem. Azelőtt még nem kísértünk kisebb osztályt, úgy-hogy kíváncsi voltam milyen lesz. Eszembe jutott mennyire izgultam, amikor én voltam akkora és jöttek a nagyok. Meggyújtottuk a mécseseket a lámpásokban, megkerestük a „gyerekeinket”, és énekelve elindultunk a már számomra megszokott úton. Egy aranyos előadást láthattunk egy osztálytól, majd felmentünk a foci pályára felé ahol már ki volt világítva az ösvény. Olyan volt mintha ezer apró csillag ragyogott volna a földön. A többség Márton napi dalokat énekelt, láttam, hogy több öregdiák is eljött. Az állóképeknél csendben hallgattuk a történetet, majd énekszóval haladtunk tovább. Már messziről lehetett látni a hatalmas máglyát az udvaron körülötte beszélgető, teázó emberekkel. Mire odaértünk a tűzhöz, már nagyon átfagytam, bár ez az én hibám, mert nem öltöztem túl melegen. A tűz mellett pogácsával és meleg teával kínáltak, ami nagyon jól esett. Ahogy sétáltam mindig régi ismerős arcokba botlottam. Mindenkiel váltottam egy két kedves szót és adtam a pogácsámból. Szerintem rekordot döntöttem, annyi embernek jutott belőle. Boldogan egy meleg, jó élménnyel és sok mosollyal gazdagodva mentem el az iskolából."

Ujváry Berta, 10. osztály

„ÉS LŐN VILÁGOSSÁG”

Képek a harmadik osztály Teremtés történet epochájából

Kecskés Kornél

Vanó Virág

Tari Levente

Standovár Nóra

György Soma
Dióhéj

28

2013. Advent

Fóris Csenge
Dióhéj

29

2013. Advent

Istoc Mihály

Nagy Boróka

„Ovis korom óta Waldorf iskolába járok, ezét minden évben részt vettem eddig a Márton napi ünnepeken. Pici korunkban ez hatalmas izgalmat jelentett, vártuk, hogy jön valaki hozzánk egy gimnáziumi osztályból, aki segít lámpácskát készíteni, és aki végigkísér minket a Mártonnapi sétán. A dalokat, amiket énekelünk, álmomból felébredve is el tudnám énekelni és nagyon szeretem is őket, kedves kis dalocskák. Mikor kicsi voltam és jött egy gimis segíteni nekünk, arról álmodoztam, hogy egyszer én leszek az a „nagylány” aki majd megy a „kislányokhoz” segíteni. Bekövetkezett ez is nap is. Szóltak a Göllnerben, hogy az anyaiskolákba kell mindenkinek visszamennie, és aki állami iskolás volt, az választhat egy iskolát, ahova el szeretne menni. A nagy részük úgy döntött, hogy velünk jön a Gödöllői Waldorfba. Szerdán elmentünk főoktatás után segíteni lámpácskát készíteni a 3. osztályhoz. Felsorakoztunk a terem hátsó felében, és a gyerekek kettésével választottak valakit. Nagyon jó érzés volt beülni közéjük abba az ici-pici padba. Érdeklődve kérdegették a neveinket; volt, aki rajzolt nekünk, ami szerintem egy gyönyörű gesztus. Énekeltek is nekünk, majd kapott kottát az, aki nem tudta a dalokat, és mi is énekelünk velük. Majd miután befejeztük a lámpásokat, elkészöntünk. Hétfőn iskola után mentünk hozzájuk. Az iskola előtt mindenki megkereste a „gyere-

két”, meggyújtottuk a lámpásban lévő mécseseket, és elindultunk a Márton napi sétára. Rengeteg élmény jutott eszünkbe, miközben sétáltunk és énekelünk a dalokat. A séta után leértünk a hatalmas tűzhöz, ahol visszaadtuk a „gyerekeinket” rendes anyáiknak, apáiknak, és elmentünk inni egy pohár teát, és természetesen mindenki kapott egy pogácsát, amit a lehető legtöbb felé próbált meg szétosztani szeretete jelképéül. Gyönyörű este volt, remélem jövőre is kapunk egy osztályt, akit végigkísérhetünk az este folyamán, két gyereket, akit egy pár órára óvhatunk, szerethetünk, és odaadhatjuk a képzeletbeli fél palástunkat.”

Price Rebecca, 10. osztály

Mindeközben iskolásaink külső helyszíneken is jártak, az iskola falain kívülre is próbáltuk elvinni a Márton-nap melegét, üzenetét. „Arra gondoltam, hogy idén ne csupán felidézzük valaki önzetlenségét, megemlékezzünk egy szent jötetteiről, hanem lépünk a nyomdokaiba! Elhatározta hát a 8. osztály, hogy Márton-napon a gödöllői hajléktalanszálló lakóit megvendégeli egy kiadós estebéddel. Felosztottuk egymás közt a szükséges eszközök és alapanyagok beszerzését, és november 11-én, hétfőn megfőztük 17 kg krumpliból a kolbászos paprikás krumplit. Délután 3 körül a nagy üstöt talicskán (!) áttoltuk az iskolánkkal szomszédos szállóra, és átadtuk a

kókuszgolyóval együtt. Az ott élők nagyon hálásan fogadták a gondoskodást.

Egy nagy élménnyel gazdagodtunk."

Szalai Imre

Nagyobb diákjaink pedig így élték meg az ünnepet:

"Ez a nap az önzetlenség ünnepe. A szeretet, a megosztás, ezek nélkül nem Márton nap a Márton nap. Nagyon jó volt látni, hogy mennyire sok gonddal, odaadással hozták létre a szülők az élőképeket. A másodikosok műsora szívmengető volt, látszott mennyire komolyan veszik ezt az ünnepet. Aki tényleg komolyan veszi ezt az ünnepet, és átérzi, abban mély érzéseket is felébreszthet ez a nap (mint pl. a szerelem). Egy ilyen ünnepnek hatalmas energiája van.

A Márton-napon felszabadultan és boldogan tudtam ünnepelni Szent Mártont és az ő önzetlenségét, mely ennyi sok esztendő után is itt van közöttünk."

Csurilla Patrik, 8. osztály

"A Márton napok nekem mindig

az iskolai évek fénypontját jelentették. A sok mese, dal a bátor, erős, jötevő Mártonról, amiket már kívülről fújunk; ám régebben, kisebb osztályokban ezek a dalok, mesék előntöttek, elvárásoltak az ezekben évről-évre visszatérő gesztusokkal, érzelmekkel. A lámpáskészítés volt a készülődések vége. Tudtam, ezután jön az oly rég várt lámpáskészítés a sötétben. A saját magam készített lámpással mindig jó érzés volt a koromsötétben mász-

kálni. Egyre jobban fáztam, már a lámpása is sokaknak elaludt, kicsit félelmetesbe fordult át az egész. Ám tudtam: nemsokára elérjük a fényt és meleget adó tábortüzet."

Fazekas Máté, 8. osztály

A 7. osztály a közeljövőben a városi szociális otthonba látogat majd el, a gyerekek a Márton-napról versben írtak:

„Jóval azután, hogy elfeledem emberi szerelmemet, még mindig emlékszem a pöszméte illatára vagy a talpamnak simuló nedves fű selymére. A hosszú futás alatt emiatt az érzés miatt érdemes élni.”

Póder Barnabás, 7. osztály

*Ősz van már november eleje,
lehullott minden fának a levele,
mindjárt itt van Szent Márton napja,
libahúst sütünk vasárnapra,
Szent Márton köpenyét
kettévágta,
s az egyik felét a koldusra takarta
ezután az este Márton álmod látott,
egy angyal megjelent neki aki így kiáltott:
Márton most már szent vagy mert
jószívű voltál
S fél köpenyeddal egy koldust betakartál.*

Kiss Márton Gellért, 7. osztály

A 6. osztály az Erzsébet Királyné szálloda előtti részen adott elő Márton-napi jeleneteket, dalokat, miközben a Csiribiri csapat munkatársai, Kuntz Orsolya és Mincsik Krisztina az adakozás jelképeként teát és pogácsát osztottak meg a járókelőkkel, az ide látogató érdeklődőkkel.

"Gödöllő belvárosába vitték el Szent Márton történetét a hatodik osztályosok. Ahogy közeledtünk az Erzsébet szálló udvara felé, egy kapualjhoz érkeztünk. A hideg, esőre hajló időben azonnal az a jelenet juthatott eszünkbe, amelyet minden Waldorf-iskolás és óvodás először idéz fel, ha Mártonról kérdezik. Az, mikor a város kapujába érven meglátta a koldust ülni a hóban, fagyban. Leszállt lováról, levette katonai köntösét, kettévágta, és egyik felét a koldusra terítette.

Minket azonban, ahogy befordultunk, egy hangulatos kis asztalka mögött kedves ismerősök fogadtak. Azt asztalon szebbnél szebb lámpások, bennük mécses, az asztal fölött, a tetőcskén fölkasztgatva szintén ott pislácoltak. Forró teával és pogácsával kínáltak minden arra járó, megosztván közösségünk szokásait a város közösségével.

Megkerestük helyünket, az osztály szépen fölállt, felkészült, hogy jelenetein keresztül a Szent életébe bepillantást engedjen. Kezükben már a kendők, kötelek, köpeny, püspöki süveg - már sejthető a történet folyása.

Előjáróban még néhány kép felidézi a hajdani ünnepeket, amikor az iskola még néhány osztályból állt csupán, s volt egy óvodai csoport. Az iskolások indultak az Erzsébet park főkapujából, óvodások az akkori óvoda melletti kapuból. S ahogy közeledett az Erzsébet szoborhoz mindkettő, a fák között a távolban megláttuk egymás lámpásait pislákolni. Mikor pedig megérkeztünk, egy nagy körbe álltunk, úgy énekelünk, és osztottuk meg cipóinkat egymással, Szent Márton tettere emlékezvén.

Az előadás során nyomon követhettük Márton életét, csodás tetteit, Pannóniától a katonáskodáson át, liba ólból a püspöki székhelyekbe, majd a hegyekben töltött remeteségbe, rablók megtérítésére.

A hatodikosok minden zavarukon próbáltak úrrá lenni, ami nem könnyű az ókorokban, s mártóni szerénység-gel játszották el a

történetet, melyhez önállóan ke-restek zenei kíséretet. Szép fuvola, furulya és énekszóval kísérték a jeleneteket. Így elevenedett meg előttünk egy szent ember élete.”

Planicska-Altdorfer Eszter

Az ünnepet megelőző hetekben nemcsak a gyerekek készültek a közös tűz melletti éneklésre, hanem a szülők is:

„A Farkas-Molnár Judit által vezetett kis kórusunk egyik próbáján - amely a gödöllői Waldorf iskola, a gödöllői Waldorf óvoda és a szadai Waldorf óvoda szülői közösségéből áll és így szép, művészet által ácsolt hidat is képvisel az intézményeink között - jó hangulatú közös énekléssel gyakoroltuk a Márton-dalokat is...”

*Kiss Bernadett óvónő,
szadai óvoda*

A gödöllői óvodások az Arborétumba, míg a szadai óvodások a „Szedres”-be indultak idén a lámpás sétára.

"Szél támadt, s a fényesedés ígétét hozó lámpások meginogtak az őket tartó farudakon. A várakozó máglya gallyai beszívták a párát, s összébb hajoltak. Fázott az üstházban a faforgács, nem szívesen adta magát a teavízhez. Végül - kelleve magát, nagy nehezen - sercegve fellobbant.

S már jöttek is a gyerekek, családok a csendben vöröslő derengésben, halkán, szapora léptekkel, s igen kívánták azt a picit fényt, s a várakozás izgalma terjedt. Apró talpak, és öles léptek visszafojtott kívánással, zengő ének kapuján találtak lámpásukra, s gyűltek a nehezen lángra kapó máglya körül. Meleg anyai karok, boldogságos találkozások adtak hőt a sűrűsödő sötétségben. Miközben táncoló fények gyűltek a lejtőn, felhangzott a "Kis lámpás". Pálcák osztották a közös nagy tűzről a reményt adó belső világosság útját. S csak mentek, csak mentek, éneküket elvitte a szél, s csillagocskák gyűltek a sötétségben. Hosszan kígyózó, hol botladozó, hol visszafogott hangokat adó menet alakult ki ezen a novemberi kora estén. Akinek kialudt a mécsese, bizton számíthatott rá, hogy valaki megosztja vele lángocskáját. Mire a dombra énekeltek ezt az igen hosszú nyúlt imbolygó fényekkel tarkított menetet, már nagy hőt adott a máglya, s körbeállta sokszoros körben a talajt tapogató lábak hada, apró, nagyobb, kecses és erős lábak garmada. Felhangzott a

"Márton" dal, s bekapcsolódott a sok-sok hang.

Az emlékezést a sötétségből kosárvivők árnyai törték meg. S nem csupán alakjuk, hanem a kosarakban lapuló pogácsák roppanása, megosztása, törése is segített a fénytelen ségen. Meleget adó érzés, boldogságos adás, örömteli kapás, jóleső öröm hulláma gerjedt a megállás nélkül hangzó énekszó kupolája alatt. Addig jártak körbe a kosárvivők, amíg nem maradt senki, aki ki maradt volna a sokaságból. A háttérben már a forró tea is elfogyott, s hunyorogni kezdett a parázs is."Erdő mellett estvéledtem..." Messze hangzó búcsúdal iránymutatása vezetete haza a hunyorgó lámpások lelkiekben megmelegedett gazdait, csendben, puhán, mint ahogyan a hűvös harmat szisszenve a zsarátnokon."

*Unger Róbertné Zsuzsa néni
óvónő, szadai óvoda*

"Óvodás szülőként másnap egész más hangulat fogadott a Gödöllői Arborétumban, mint az iskolában. Most nem késtünk, sőt :) A sok várakozás a menet indulására kissé felpaprikázta a nagytestvérek kedélyeit és nagy lendülettel azonmód előreszaladva, kíváncsiságuktól hajtva kb. félórás előnnyel találták meg a park mélyén égő szolidabb, ám szintén szikrázó máglyarakást. Hála az időt, fáradságot nem sajnáló szülő társainknak, idén különösen szép, meghitt látvány foga-

dott minket, kicsi ovis gyermekeinket ezen az elvarázsolt helyszínen. Az Arborétum tökéletes teret adott a kanyargós, mécsesekkel tarkított menetnek. Olyan érzés fogott el, mintha a fekete sötétben sok-sok kilométernyi, sok száz kis fényforrás irányítana egy hatalmas, meleg kályhához.

S a manóváarak! Izgalmas, érdekes, különleges kis alkotások, ennél szebbet nem is tudtam volna elképzelni. Köszönöm nektek kedves barátaim, akik rászántátok időtöket és ilyen csodát készítettetek gyermekeinknek!

Ami pedig a tűz körüli hangulatot illeti, a meghitt szó illik rá talán legjobban. Egy családias kis kör, a régi és új szülők hangja betöltötte a mezőt, erdőt, ami körülöttünk volt.

Az óvó néniktől izletes sült, töltött almát kaptunk, a szülők pogácsát osztottak, s mi megosztottuk. Ez a megosztás egy egészen másfajta élmény volt, mint előző nap a nagy és hangos iskolai Márton Ünnepen.

Mindkettő emlékezetes, lenyűgöző és csodás estét adott nekünk, és bízom benne, közelebb hozta a szíveket egymáshoz."

*Kriston Krisztina, szülő,
gödöllői óvoda*

"Az évkör kiemelkedő ünnepe Szent Márton napja. A világban nő a sötétség, és az emberi lény újra átéli a legnagyobb megpróbáltatásai egyikét. Ahogyan a fény egyre kevesebb lesz a napja-

inkban Karácsony felé közeledve, úgy távolodik tőlünk a szellemvilág, egy lépést hátrébb lépnek az Angyalaink, hogy szeretetteljes felelősséggel engedjék bontogatni saját tudatosság-szárnyainkat. A felnőtt, énjét birtokló ember számára ez kihívás, és újabb lehetőség a fejlődésre. De mit tehet ilyenkor egy gyermek, különösen a kisgyermek, aki még Isten tenyerén él, s az Angyalok mindennapi játszótársai. Az Angyalok serege hátrébb lép, s a kisgyermek mellett is csak az őrangyala marad.

Márton napján azonban az óvodás gyermekek további segítőtársakat kaphatnak a Föld érzelmi síkjának lakói közül, hogy megőrizzék kis lámpácskájuk, a gyermeki szívük fényét, ameddig megérkezik a kozmoszból a mindent megvilágító, és megváltó Égi Fény. Ők az elementárok, akik a négy elemnek megfelelően a törpék, sellők, tündérek, és szalamanderek. A mi kultúrkörünkben a törpék és a manók egyazon elementár lényei. A Föld elem, az ásványvilág, a fizikai test, a gyermek első hét évének fő segítói, alakítói.

Márton napján az óvodások egy mécsesekkel kivilágított erdei úton jutnak el a nagy tűzhöz, ahonnan a kis mécsesek fénye származik. Ez a mécsesekkel kirakott út szimbolizálja a felnőttek számára az elkövetkezendő sötét napokat, míg eljutunk a Karácsony fényéhez. A kisgyermek számára viszont mindez több

mint szimbolika. A kisgyermek még nem az intellektusával járja a világ megismerésének útjait. A kisgyermek számára a mécsesekkel kirakott út a nagy Fény felé szellemi valóság. Nem érti, hanem éli az utat a sötétben át, a Fényig. Ez így önmagában nagyon félelmetes volna egy kisgyermek számára. Így hát út közben ujjongó, és megkönnyebbült gyermeki szívvel fedezik fel az újabb, és újabb Manóváarakat, melyek a sötét úton a szellemvilág erődjeiként adják a segítséget a kisgyermeknek. A Manók, a Törpék ismerik a Föld titkait, őrzik, maguknál hordják az ásványok erejét, s uralják a létezésnek azt a szintjét, amely kisgyermek számára az első hét évben a legfontosabb. Ki mással találkozhatnának hát a Márton napi fény útjukon, mint a Föld elementárjaival, a Manókkal, a Törpékkel.

Ha figyelmesen, felnőtt emberi lényhez illő tudatossággal kísérjük óvodás gyermekeinket a Márton napi lámpácskázáson, átérezhetjük a gyermeki lélek nagy próbatételét, és felfedezhetjük, hogyan töltik tele bátorsággal a manóváarak lakói a gyermeki szíveket, és megláthatjuk, ahogyan a gyermek egész lényével megkönnyebbül, amikor elérkezik a nagy Fényhez az út végén."

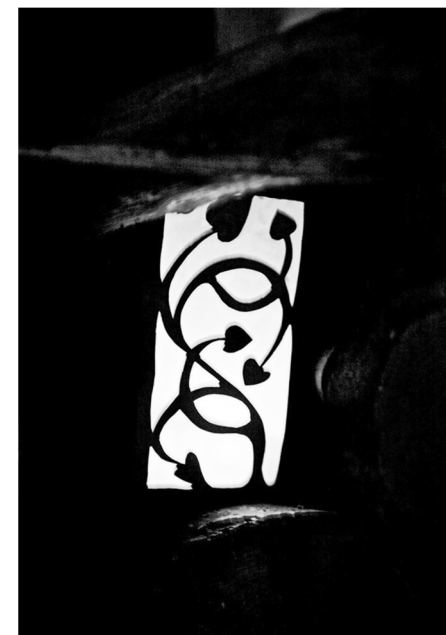
*Turba Attila, szülő,
gödöllői óvoda*

Ahogy összeállításunk is mutatja, mindannyian másképp él-

tük meg ezt az ünnepet, hiszen máshol tartva a saját belső utunkon, mást jelenthet számunkra egy-egy ünnep. Kisebb és nagyobb diákok, szülők, tanárok, óvónők meséltek nekünk benyomásaikról, érzéseikről, gondolataikról.

Mi pedig ismét megtapasztalhattuk azt, együtt, hogy bármennyire nehéz időszakunkban is vagyunk éppen közösségként, mégis minden Márton-napon újra és újra meg tudjuk élni az adakozás mellett az összetartozás örömét is, ami nagyon melengető érzéssel tölthet el bennünket az egyre hidegebb novemberi napokon...

*Az összeállítást készítették:
Kecskés Judit és Fábrián Zsuzsa*

ÉLETMÓD

WALDORF PEDAGÓGIA A SZILÍCIUMVÖLGYBEN

2011. október végén cikk jelent meg a The New York Times címlapján egy kis Waldorf iskoláról, amely a Szilíciumvölgyben - a szoftver- és számítógép-ipar kaliforniai központjában - működik, s amely iránt a high-tech üzletágban tevékenykedő szülők élénk érdeklődést tanúsítanak.

Mindebben az a különös, hogy az iskola éppen azon technológiákat mellőzi tudatosan, amellyel a szülői kör tagjai dolgoznak, ám ezek a szülők ezt nagyon helyesnek tartják.

Az Erziehungskunst című folyóirat David Mitchell-lel, az Észak-Amerikai Waldorf Iskolák Szövetségének (AWSNA) képviselőjével beszélgetett a témáról.

EZ: Miért keltett olyan erős visszhangot a szilíciumvölgy-beli Waldorf iskola híre?

DM: Az amerikaiak a mai, gazdaságilag nehéz időkben egyre kritikusabbá válnak. A korábban megszokott „Vigyázz! Kész! Rajt!” azonnal cselekedni vágyó attitűdje helyett az emberek sokkal inkább szeretnék tisztán látni a célt, mielőtt cselekednének. Tapasztalhatták, hogy az egyre szerényebb költségvetéssel dolgozó iskolák milyen nagy összegeket fektetnek az új oktatási technológiákba, amelyek azután rövid időn belül elavulnak és folyamatos felújításra szorulnak.

A technológiai cégek reklámjai a szülők nagy többségét meggyőzték arról, hogy gyermekeiknek azért van szüksége egyre újabb és újabb technikai játékokra, hogy majd megfeleljenek a modern kor elvárásainak.

Az állami iskolarendszer óriási problémákkal küzd, nincs világos emberképe, és a vizsgálatok bebizonyították, hogy az osztályteremben fellépő problémákat a technológia egyáltalán nem oldja meg. A szülők egyre szkeptikusabbak az óvodákban és az általános iskolákban alkalmazott elektronikus eszközökkel szemben. Az emberek alternatívák után kutatnak, és a The New York Times cikke épp egy ilyen

alternatívát mutat be. Ezzel kényes pontra tapintott.

EZ: A szilíciumvölgy-beli Waldorf iskola szülői körének mekkora hányada dolgozik a szoftveriparban? Említene néhány nevet is?

DM: A szülők 75%-a, általánosságban legalább az egyik szülői fél a high-tech iparban tevékenykedik, jól képzett és magas szintű végzettséggel rendelkező emberek. Néhány szülő beleegyezett, hogy nevüket közöljük, mások névtelenül szeretnének maradni. Az Apple mintegy 15 alkalmazottja pl. munkaszerződésének értelmében nem állhat kapcsolatban a sajtóval.

Néhány ismert név: Mark Carges, az Ebay technológiai vezetője, Joerg Heilig, a Google alelnöke, Alan Eagle, a Google igazgatója, Brad Wurtz, korábban a Cisco alelnöke, jelenleg a Power Assure vezérigazgatója, Matthew Mengering, az Ebay egyik alelnöke és ügyvezető igazgatója, és azután Pierre Laurent, korábban a Microsoft és az Intel, ma pedig egy újonnan alapított high-tech vállalkozás vezetője.

EZ: Befolyásolja-e az iskola filozófiája ezeknek a szülőknek a komputertechnikával kapcsolatos álláspontját? Izgalmasak lehetnek a szülői estek az óriási ellentétek miatt.

DM: Nos, a szülők jól ismerik az

iskolát, és azért vannak itt, mert pontosan tudják, hogy mit kívánnak a gyermekeik számára. Nagyra értékelik az iskola világos irányvonalait, és azt is, hogy ezekért kompromisszumok nélkül képes kiállni. Néhányan közülük őszintén kimondták, hogy a számítógépek világa nem az oktatás világa. Gyermekeik számára olyan környezetet szeretnének biztosítani, amely a kreativitást fejleszti.

Ismerik a vizsgálatok eredményeit, amelyek szerint a volt Waldorf diákok egykori iskolájukban a sokszínűséget, a képgazdagságot és a humort nagy értéknek tekintik, és hálásak azért, mert ez az iskola felébresztette bennük a képességet, hogy egész életükön át tanuljanak.

Ez a vizsgálat, amely az 1940-es évekig tekintett vissza, azt is feltárta, hogy a Waldorf iskolában végzetek 94 %-a továbbtanult.

EZ: Vajon a Waldorf pedagógia szerepet kap-e ezeknek a nagyvállalatoknak, cégeknek az életében? Hogyan nyilatkoznak az ismert személyiségek a steineri pedagógiáról?

DM: Sok támogató visszajelzés érkezik a szülőktől, azonban a cégpolitika nem mindig engedi, hogy ezek a szülők nyilvánosan támogassanak bennünket.

Néhányan megengedték, hogy idézzem őket: Shannon Weidemann, a michigani Sterling

Heights harminchat éves marketingszakembere hatéves kislányát az oaklandi Waldorf iskolába járattja és nyíltan kiáll a Waldorf pedagógia mellett: "Nem tudom elképzelni, hogy a lányom más iskolába járjon" - írja egy e-mailben. "A Waldorf iskola az egész gyermeket neveli, és megtanítja őt tanulni. Azt szeretném, hogy a kislányom gazdagon képzett személyiséggé váljon, aki minden élethelyzetben megállja a helyét."

Ashley Robertson, missouribeli információs menedzser maga is nevelő és szintén lelkes támogatója a Waldorf pedagógiának. Bár ő maga naponta használ laptopot, iPadet és okostelefont, pontosan érti, mit képvisel a pedagógiánk: „A diákok unatkoznak a tanításon, ha nem mozoghatnak. Leginkább a mozgásos tevékenységek során tanulnak. Ez serkenti az emlékezést, hiszen ez személyes. Fontos a technológia, azonban ezek a diákok tudatukat saját kreativitásuk segítségével bővítik. Magam is szívesen tanítanék egy ilyen iskolában. Mindennap valami újat csinálnék, és a munkám sohasem lenne unalmas. A hagyományos iskolában erre nem nyílik lehetőség."

Egy technológiai cég világszerte ismert elnöke, akinek meg kell őriznie névtelenségét, így ír: „Személyes sikeremet, kreativitásomat, ellenállóerőmet egész-

séges gyermekkoromnak köszönhetem, amelyben a Waldorf iskolának döntő szerepe volt. A Waldorf pedagógia a gyermek kibontakozó képességeit olyan tantervvel ápolja, amely a tanárt összeköti a diákkal és megőrzi a gyermekben a világ iránti érdeklődést. Így volt ez, amikor én tanultam, és ma is így van a Waldorf iskolákban. Egyetlen, ember készítette eszköz vagy gép sem képes arra, amire a tanári érdeklődés és a gyermeki bizalom. A ma általam használt segédeszközöket, a komputert és a többi gépet azért tudom helyesen alkalmazni, mert az életemnek megfelelő szakaszában ismertem meg azokat. Jó, hogy ma ezekről a kérdésekről szó esik. Minden gyermeknek olyan különlegesnek kellene éreznie magát, amilyenek én éreztem magam a Waldorf iskolában!"

EZ: Éppen az Apple az, aki új szoftverével helyettesítené a tankönyveket. Ön mit gondol erről?

DM: Ahogy Alan Eagle, a Google vezetője, akinek a lánya a Los Altos-beli Waldorf iskola diákja, a Timesban elmondta: "Nevetséges elképzelés, hogy egy iPadre írt bármilyen számítógépes alkalmazás jobban megtanítaná a gyermekeimet olvasni vagy számolni, mint egy igazi tanár." Stephanie Brown, a Menlo Parkban működő szenvedélyterápiás központ vezetője

nagy aggodalommal figyeli a folyamatokat, hiszen egyre több gyermekkel találkozik, akik már tízévesen médiafüggőségben szenvednek. A tünetek megegyeznek a többi szenvedélybetegség tüneteivel: kényszeresség, csillapíthatatlan vágy, ingerlékenység, alvászavarok. „Ezeknek a gyerekeknek a mindennapjait a technológiával való foglalkozás tölti ki, egyre többre és többre vágnak, és már abba sem tudják hagyni."

Beszélgetést szerveztek nyolcadik osztályosokkal, és arról kérdezték őket, éreznek-e valami iránti függőséget. Ez a kérdés szemmel láthatóan teljesen új volt számukra. Amikor azt a kérdést tették fel, hogy éreztek-e már erős vágyat valami iránt, akkor minden kéz a magasba lendült. Példaként a csokoládét, kólát, chipset említették, s amikor valaki a videójátékokat említette, óriási nevetés tört ki. Mások egyszerűen túl fiatalok ahhoz, hogy észrevegyék, hogy beszipantotta őket valamilyen szenvedély. Egy második osztályos kisfiú elmesélte, hogy nagyon szeretne egy iPadet. S amikor azt kérdezték tőle, miért, azt válaszolta: „Nem tudom."

Számos neveléstudománnyal foglalkozó szakember kritikusan szemléli a tantervek számítógéppel való felszerelését.

Megalapozatlannak látják ezt,

hiszen semmilyen tanulmány nem született, amely igazolná, hogy jobb eredmények vagy más előny származna a modern technológiák alkalmazásából. Paul Thomas, a Furman egyetem egykori pedagógia professzora, aki tizenkét könyvet írt az állami iskolarendszerről, szintén egyetért ezzel: „Mindig segíti a tanulást, ha visszafogottan alkalmazzuk a technikát. A tanulás emberi tapasztalás, a modern technológia alkalmazása eltereli a gyerekek figyelmét, ha olvasásról, számolásról vagy ítéletalkotásról van szó.

Egy újságíró nemrégiben ellátogatott egy középtagozatos osztályba, ahol minden diáknak saját iPad-je volt. Hátul foglalt helyet, és figyelte a hátsó sorokat, miközben a tanár elől tanított. A diákok feladata az volt, hogy a tanár magyarázatához megjegyzéseket fűzzenek. Az óra közepén az újságíró végigsétált a padsorok között, hogy megnézze, mivel foglalkoznak a tanulók. Azt tapasztalta, hogy a három hátsó sorban ülők a facebookon, a youtube-on „lógtak”, cseteltek, két diák pedig fülhallgatóval filmet nézett.

EZ: Hogyan viszonyuljunk a technológiához a Waldorf iskolában, és hogyan építhetjük be a tanításba?

DM: A Waldorf iskoláknak a modern világ részévé kell válniuk

és a diákjaikat olyan nevelésben kell részesíteniük, amely megérti azt a vágyukat, hogy ehhez a világhoz tartozzanak.

Ennek az oktatásnak a tantervből és a fejlődő ember mélységes megér-téséből kell fakadnia. A kérdés az, hogy hogyan alkalmazzuk a számítógépet az oktatás során?

Mivel a Waldorf tanárok a gyermek fejlődését figyelik és mindig az adott életkornak megfelelően tanítanak, egy klasszikus, képekben gazdag oktatást adnak, felbresztik a tanulás iránti szeretetet és fejlesztik az ítélő erőt. A számítógép segítségével történő oktatás az alsó és középtagozaton nem hat támogatólag.

Csupán a felsőtagozatos (9-13. osztályos) diákok esetében adottak azok az embertani feltételek, hogy már kellően megérthessék a számítógép működési elvét. Az első lépések lehetnek például a szövegfeldolgozás, a billentyűzet helyes használata, a koordináta-geometria, az euklidészi tételek bizonyítása.

A diákok szétszednek egy régi számítógépet és alaposan megvizsgálják. Lyukkártyákat és áramköröket tanulmányoznak és egyszerű programokat írnak. Így egyszerre tanulnak logikai algebrát, kódolást. A tudományos

oktatás magában foglalja a robottechnikát, a biológiában a mikroszkóp alkalmazását, a közgazdaságtanban a komplex adatbankok létrehozását. A számítógép csupán egy eszköz. A világ minden Waldorf iskolájának a maga útját kell járnia, erőforrásaitól, tanárainak képességeitől függően.

Észak-Amerikában minden Waldorf iskola maga dolgozza ki saját számítógépes oktatását, amelyhez a az Észak-Amerikai Waldorf Szövetség (AWSNA) e témában szervezett továbbképzései is segítséget adnak.

Mindenesetre jó hír, hogy a Harvard Egyetem és a MIT (Massachusetts Institute of Technology) szakértőiből álló bizottság nagyon pozitívan értékelte az amerikai Waldorf iskolák számítógépes oktatásról szóló tantervét.

Forrás :

német nyelven:

<http://www.erziehungskunst.de/artikel/zeichen-der-zeit/waldorfpaedagogik-im-silicon-valley/>

angol nyelven:

<http://www.erziehungskunst.de/en/article/spotlight/waldorf-education-in-silicon-valley/>

Fordította: Kuntz Orsolya

REGIONÁLIS GIMNÁZIUM

TÖBB MINT ISKOLA -

Új megoldások szociális, gazdasági és pedagógiai téren is

Az idáig vezető út

Egyedülálló kezdeményezés eredményeként a négy, Budapest körnéki "anyaiskolából" érkező mintegy száz tanulóval kezdi meg tevékenységét 2013 szeptemberében Közép-Európa első regionális Waldorf középiskolája, a Pesti Regionális Waldorf Gimnázium (PRWG) az Újpest-Káposztásmegyeren lévő Lakkozó utcában tavaly szeptember óta üresen álló iskolaépületben. Az intézmény mindennapi életében több olyan eredeti, szervezeti, szociális és pedagógiai szempontból is különleges megoldást, innovációt kívánnak alkalmazni, amelyeket Magyarországon és külföldön egyaránt figyelemre méltónak talál-
nak.

E sorok írásakor a nyár legforróbb napjaiban is lázas munka folyik az iskolában, zajlanak a felújítá-
sok, a szakhatósági egyeztetések, írják a pályázatokat, hazai és külföldi támogatókkal egyeztetnek, miközben folyamatosan fogadják a tanári és egyéb iskolai munkát segítő állásokra jelentkezőket és a pótfelvételiző diákokat is.

„Két évvel ezelőtt találkozott először a később Kezdeményező Körnek nevezett csapat. Az egyik Waldorf-iskola tanára, Jörg Rudolf, a jelenlegi projektvezető olyan tanárokat és szülőket keresett meg, akik szerették volna, ha a nyolcadik osztály befejezése után a Waldorf általános iskolában végzős gyerekek egy nagyobb 'Waldorf-közösségben' tanulhassanak, fejlődhessenek tovább” – emlékszik vissza a kezdetekre **Demkó Marianna**, az iskola angoltanára. A 12 fős Kezdeményező Körből később alcsoportok alakultak, melyekhez újabb emberek kapcsolódtak. „Más-más iskolából jöttünk, más-más tapasztalatokat hoztunk magunkkal és mégis egy cél érdekében dolgozunk együtt.

Eredetileg azt a feladatot tűztük ki magunk elé, hogy egy kérdőív segítségével felmérjük: van-e szükség ma Magyarországon egy regionális Waldorf-középiskolára. A beérkezett válaszok azt mutatták, hogy igen, van rá igény” – ve-

szi át a szót Jörg Rudolf. Mivel a következő hónapokban egyre többen érdeklődtek a kezdeményezés iránt, megkezdődött az együttműködés: kialakult a csapat, a négy iskola – a gödöllői, a pilisszentlászlói, a váci és a Rákosmenti Waldorf-iskolák képviselői írták alá a szándéknyilatkozatot, hogy anyaiskolaként csatlakoznak. A Kezdeményező Kör 2012. november 17-én megalapította az Újpesti Regionális Waldorf Egyesületet, ezzel az alapiniciatívát hordozó tagok megteremtették az első regionális Waldorf-középiskola indításának jogi lehetőségét. „A folyamatok az eddigi tervezett ütemterv szerint jól alakulnak, az engedélyeink iránti kérelmeket benyújtottuk, 2013 augusztusában létrehozuk az alapítványunkat, és szeptembertől a jövőbeli modell szerint fogjuk működtetni az iskolát” – tájékoztat Jörg Rudolf.

Asszociációs együttműködés

Az iskolába eddig beiratkozott mintegy 100 diákot egy 20 fős, teljes állású és részmunkaidős tanári kar várja. Az első évben egy-egy osztály indul minden évfolyamon, a jövőben 3-3 párhuzamos osztályt terveznek. Az iskola erősen kötődik a Waldorf-pedagógia alapját is képező antropozófiához, pedagógiájának, szervezeti felépítésének és működésének alapja a Rudolf Steiner által leírt ember- és világtételek. A Waldorf-iskolák alapí-

tásakor mindig figyelnek arra is, hogy az iskola közösségének szociális élete is egységes, átgondolt és fenntartható legyen, az egyénnek és a közösségnek is megtartó erő legyen, ami legtöbbször egyedi, új megoldás nyújt. A Pesti Regionális Waldorf Gimnáziumban ez az innováció a középiskolán túl egy „asszociációs együttműködés” modelljét foglalja magában, ami a gazdasági életet, a szociális hálót és továbbképzéseket, pedagógiai megújulási és megújítási terveket tartalmazza. Az elképzelések szerint több vállalkozás is működni fog az iskolában, melynek a tulajdonosa a fenntartó alapítvány. A diákok és a szülők, valamint a tanárok együttes munkájával tervezik kávézó, büfé és egyéb, először az élelmezésre fókuszáló szolgáltatások létrehozását. Az asszociációs együttműködés gondolatát Gulyás Judit, Waldorf-iskolás szülő, gazdasági szakember képviseli, aki régóta foglalkozott már azzal a gondolattal, hogyan lehet gazdaságosan és a munka világával egységben működtetni egy Waldorf-intézményt.

„Az együtt töltött kávéházi beszélgetések segítettek abban, hogy megszülethessen az a modell, ami az iskola, a szellemi műhelyek és a vállalkozások közötti szoros együttműködésről szól. E területen a szoros egymásrautaltság lenne az egészséges – emeli ki a szakember –, az iskolán belül létrejövő, gazdaságilag életképes

szükségletet megvizsgáljuk, és belső vállalkozásokkal elégítjük ki. A vállalkozások eredményeit hosszú távon lehet majd új vállalkozásokba fektetni, és munkahelyet teremteni olyanok számára, akik a közösséghez tartoznak. A közösség így tudja hordozni az egyént, vagyis az üzleti eredményt nem biztos, hogy az iskolába kell visszaforgatni, hanem az új vállalkozások mellett pl. a szellemi műhelymunkába kell bevinni.”

Hosszú távon biztosított finanszírozás

Sokat segít a munka szervezésében, hogy az iskola gazdasági vezetőségének erős elkötelezettsége, szakmai tudása és kapcsolati hálójának is köszönhetően sikerült több külföldi alapítványtól anyagi támogatást szerezni. A több mint 30 millió forintnyi, euróban megítélt támogatást a felújítási munkákhoz, eszközök beszerzéséhez, pedagógiai előkészületekhez és a tavaly ősszel elindult műhelymunkák folytatásához használják fel. „Emellett a fenntartást szülői adományok, az állami normatíva és további pályázatok biztosítják.

A köznevelési törvényben foglaltak szerint az elfogadott kerettantervvel rendelkező nem állami iskolák hasonló finanszírozásban részesülnek, mint az állami iskolák. Ennek köszönhetően és a szülői befizetésekkel együtt remélhetőleg hosszú távon biztosított lesz iskolánk finanszírozása” –

mondja bizakodóan Jörg Rudolf.

Tankönyvek és taneszközök

„Az idei tanév előtt kritikus figyelemmel kísérik az érintettek a tankönyvek beszerzésének sorsát. Nálunk ez némileg másként van – mondta el Vekerdy Dániel, az iskola igazgatója. – A Waldorf-iskolákban tankönyvek helyett saját füzeteket írnak a tanulók. Ez a középiskolában már nem feltétlenül van így, itt már előkerülhetnek a tankönyvek is, de ezek használatát gondos előkészítési és felkészülési folyamat előzi meg. A diákok az órákon elhangzottak alapján készített jegyzetek, valamint az ajánlott könyvek és honlapok alapján készítik el a saját 'könyvüket', ami többnyire nagy, színes ábrákat tartalmaz, a szöveg jól átlátható, logikusan felépített. Így a diákok megtanulják a jegyzetelés, a lényegkiemelés és strukturálás lépéseit. A részletes, pontos rajzok segítik a megértést és a hosszú távú memorizációt, ez pl. a természettudományokban elengedhetetlenül fontos. Az első évben a jelenleg meglévő készletekből gazdálkodunk, ugyanis az anyaiskolák hozzák magukkal a középiskolai felszereléseiket. Az ezt követő tanévekben pedig folyamatosan újítani és fejleszteni szeretnénk a már meglévő készletet.”

A Waldorf középiskolai osztályai-
ban már alapelvnek tekintik a modern technikai eszközök használatát, és törekednek ezek foko-

zatos kiépítésére. „Mindenképp szeretnénk bevonni elsőként a természettudományok tanításába és a nyelvtanításba az IKT-eszközöket mind a szemléltetésbe, mind a tanulók közös munkájának tereként. Egy-egy téma kibontásánál lehetőséget adunk saját közös weboldal vagy blogok létrehozására, melyek az anyagban való elmélyülés során újabb és újabb képekkel, videókkal, szövegekkel egészülnek ki a diákok által, létrehozva egy második, immár virtuális 'tankönyvet' – emeli ki az igazgató. – A médiával való foglalkozás során a diákok kisfilmeket és animációkat készítenek majd, így lehetőségük nyílik a saját kreatív erőik kibontakoztatására.

A szükséges eszközpark fejlesztésére nagy szükségünk lenne, keresünk és várunk olyan vállalkozókat, cégeket, akik-amelyek eb-

ben tudnának nekünk segíteni.”
Csapatban megsokszorozódnak erőink! Legyél Te is a csapat tagja! – ez a szlogenje az új közösségnek.

Az eddig elért eredmények azt mutatják, hogy valóban megtérül az összefogás: az elmúlt két év tudatos, közös munkája egy teljesen új, a modern világ kihívásaira választ kereső, antropoziai alapokon nyugvó, új szociális és pedagógiai formákat próbáló intézmény alapjait tette le. „Egy csodálatos születés részesei lehetünk, és óriási bizalommal nézünk a jövő felé” – összegzi az elmondottakat Jörg Rudolf.

Fülöp Hajnalka

Forrás: Modern Iskola című, pedagógiai szaklap 2013. augusztusi száma. Honlap: www.moderniskola.hu

Göllner Mária Regionális Waldorf Gimnázium Névadóját ünnepeltük 2013. November 13-án

Bevezető gondolatok Mesterházy Mária beszédéből

"Kedves Barátok, Segítők, Tanárok, Diákok, kedves Vendégeink!

Ünnepre gyűltünk össze. Egy épp csak megszületett iskola ma nevet kap. A pesti regionális waldorf iskola felveszi Göllner Mária nevét.

Miért is olyan fontos a név?

Egy héber legenda szerint Ádám, az első ember teremtésekor egyik-másik angyal csak nagyon nehezen értette meg az ember létezésének okát. Mire is jó az ember? - kérdezték. Amikor Isten ezt látta, növényeket és állatokat állított az angyalok elé, és megkérdezte tőlük, hogy meg tudnák-e nevezni azokat. Az angyalok képtelenek voltak erre. Isten ekkor előszólitotta Ádámot, aki nemcsak az állatoknak és növényeknek tudott nevet adni, hanem önmagának, sőt istennek is. Mikor az angyalok ezt meghallották, lassanként megértették, miért teremtett az ember. A névadás örömteli, legemberibb bensőnkből fakadó törekvés..."

Gondolatok a Regionális Gimnázium névadó ünnepségéről

Nagy izgalommal töltött el, mikor elfogadtuk, hogy a regionális gimnázium felveszi Göllner Mária nevét. Elindult az év, de ettől a pillanattól kezdve úgy éreztük, hogy van egy keresztanyánk, aki ha nem is élőként, de életével, életútjával mindenképp segítségünkre, fejlődésünkre lesz.

Érdekes és izgalmas volt így, csak gimnazistákkal indítani az évet, olyan, mint mikor a gyermek megteszi első lépéseit, izgalomban nem is veszi észre, hogy mögötte áll még az édesanyja, aki minden pillanatban ugrásra kész, hogy féltőn megóvja az esésektől. A

névadó ünnepségen hasonló érzések ébredtek bennem, nevet kaptunk és édesanyánk, anyaiskolánk féltő és egyben bátorító szeretettel, áldással adott megerősítést, hogy a megkezdett utat folytassuk. Nincs is szebb ennél a bizalmonál, hálásan köszönjük! Reméljük és ígérjük, hogy méltók leszünk keresztanyánk nevének viselésére és édesanyánknak sem lesz ránk egyetlen rossza szava sem!

Hanczár Angéla, volt tanárunk, magyar-dráma szakos tanár és osztálykísérő a Göllner Mária Regionális Gimnáziumban

Anyaiskola a Reggímiben

Mincsik István írása

Meglehetősen kanyarogva, és sokszor csak negyvenes tempóban haladhat a kocsim Gödöllőről Újpestre. Forgatom a kormányt, s a 3-as útra térve, azon töprengök, vajon mi is él bennem a Reggimiről, és a létrejöttének mikéntjéről... Amilyen kanyargós az út alattam, jó néhány körforgalommal, lassító táblákkal, elágazásokkal, kátyúkkal... nos, adva van az analógia érzése...

Már nem is emlékszem pontosan mikor, hány éve merült fel először, hogy a fői és a gödöllői iskola esetleg közösen működtethetne gimnáziumot, aminek számos pedagógiai és gazdasági előnye lehetne. Ez az ötlet, már az első puhatolózó találkozáskor érezhetően hamvába holt. Miért? Talán egyszerű emberi szempontok miatt. Az idea megvolt, de nem volt hozzá még alkalmas ösztönzés, és az ár, hogy saját gimnáziumunk ne legyen, túl nagyknak tűnt. Aztán a következő évek eseményeinek sorozata egységes láncná fűződött fel, és ott álltunk egy „hármastól”...

A gimnáziumi diákok létszáma két év alatt közel a felére csökkent, s a következő években – az előrejelzések, és a konkrétumok alapján – ez úgy tűnt nem is fog változni. Sőt...! Emlékszem arra a szeptemberi délutánra, amikor egy VTK ülésen

elemeztük kollégáimmal, vajon hogyan lesz tovább. A tények szívszorítóak voltak...

Ebben a helyzetben kellett dönteni, mit tegyünk, mit tehetünk?!

Egy pillanatra visszaránt a közlekedés valósága, s egy udvarias vezetőnek köszönhetően már a fői iskolát rejtő falak mellett haladok Újpest felé.

Különbféle képek merülnek fel a múltból, szembesülések a tényekkel, elpárosodó tekintetek, elcsukló hangok, töredezett mondatok, viharos szóváltások, kitörések, győzködések, viták, néma fájdalmak, kételyek, csalódások, félelmek...

S végül a döntés súlya, melynek nagyságát csak azok érthették, élhették át teljes egészében, akik részesei voltak a történéseknek s a folyamatokban találkoztak az érintettek érzéseivel...

Alig egy évvel ezelőtt, kellett ki-mondani: Gödöllőn a gimnázium nem működhet tovább, ha azt akarjuk, hogy maradjon itt még valami élő alap abból az értékből, amit antropozófián alapuló pedagógiának mondunk.

Ki kellett mondanunk!

De csak ez az egy dolog volt biztos, mert a folytatás reménye még megfoghatatlanul bizonytalan volt. Nem volt más, mint egy ma-

roknyi elszánt, számunkra többnyire ismeretlen ember, akik elkezdtek egy idea megvalósításán fáradni, és felkínálták a csatlakozás és az együttműködés lehetőségét nekünk is. Azt akarták, hogy legyen egy regionális Waldorf-középiskola, s azt ígérték lesz is! Ennyi volt ekkor.

Eltelt egy év, és ezalatt az idea testet öltött. Olyan testet, melyet tudatos, élő szellemiség teremtett, és bele is költözött.

Ez tény, nem üres szóvirág, ez valóság!

Miközben írom ezt a beszámolót egyre világosabban érzem, látom, miként öltenek formát ennek a teremtő folyamatnak a lépései.

Megszületik a gondolat, majd megindul a tervezés, a teendő lépések kidolgozása, majd az első tettek. Épületkeresés, tárgyalások, számítások, konkrétumok, melyek aztán eltűnnek, és jönnek helyette mások. Tanárválasztás, izgulunk a mieinkért, s végül létre jön a tanári kar. Közben az épület is meg lesz. Megszületik az új kerettanterv, új jogszabályok alakulnak. Rettenetes kérdés: gazdaságilag mi lesz? Szeptemberig nincs válasz...

Rengeteg ember dolgozik, teszi a dolgát megszállottan a kétkedők, másként látók között. És a diadal: megvan a működési engedély, a bejegyzés, az épület!

Van diákság, szülői akarat, és ÉVNYITÓ!!!

Izzadó tenyérrel markolom az emlékek nyomása alatt a kormányt. Miért? Hiszen hittem benne, éreztem, meg kell lennie, mégis időnként feszült és nyomott érzések érintettek meg a folyamat során. Be kell vallanom: féltem...

A kocsim lassú döccenéssel hajt fel egy hosszúhátú fekvőrendőrn, majd befordulok egy boltívszerű épület alá és végül megállok.

Diákok özöne, ismerős felnőttek, sok ismeretlen, mindenki mosolyog. Az ajtóban fogadóbizottság: a reggimis diákok! Kedvesek, invitálók, már otthonosan mozognak. Feszülten figyelek, vajon az enyéme, a „Csemetém” itt vannak-e?

Persze, hogy itt vannak! Új társakkal kiegészülve jönnek, köszönnek és fülig ér be nem álló szájuk, persze az enyém is. Ekkor az aula közepébe hívják őket. Ott állnak, vidáman és komolyan, nagyon együtt. Csend lesz, és elmondják a mondást: „A világba nézek én...” Gondolatban velük mondjuk, és közben végtelesen nyugalom száll meg, érzem, jó helyen vannak.

Anyaiskola vagyunk. Miközben botorkálunk, és helyünket keressük izlelgetem ezt a kifejezést. Mit jelent?

Adni. Ezt jelenti. Adni erőt, hitet, diákot, megtartó szülőket, könyveket, táblát és székeket. Még mit? Bizalmat. Talán ez a legfontosabb.

Anyaiskola vagyunk, és a „gyermek” névadójára jöttünk. Nyolcadikos diákjaink már itt vannak, ők cipelik a földet, a rózsát, melyet az anyaiskolák – Vác, Rákosmente, Pilisszentlászló és Gödöllő – hoztak magukkal, s velük mind azt, amit jelentenek. Föld és rózsza.

Az ültetés zene és énekszó mellett történik. A behelyezett töveket óvatosan igazgatják a kamaszkezek, s feltöltik a gödröt otthoni földdel. A miénket különös gondal állítottuk össze: a zsákban diákok gyűjtötte levélből készült komposzt, keverve kerti földdel, és preparátummal beoltott trágyával. Ügyesek a diákjaink, ahogy kell, úgy teszik dolgukat, majd elégedett tekintettel szemléljük, ahogy a tóhoz öntött víz behatol a gyökerek közé. Ezek a rózsák élni fognak!

Ezt követően diófát ültet két, immár Reggimis tanár, „Kalóz” (Kálózi Attila) és György Imre, az iskola hatalmas udvarának másik részébe. Együtt, körbeállva kívánjuk mindannyian, hogy idővel gyökereivel megkapaszkodjon és ahogyan az évek múlásával lombkoronája terebélyesedik majd, úgy adjon sok-sok éven át hűs teret az iskola egyre növekvő közösségének is.

A benti ünnepség kis szünet után kezdődik, addig szétnézhetünk kicsit az iskolában is. Már az évnnyitón is látható volt a diákság és tanáraik „keze nyoma” a falakon,

a termeken, de most még inkább élettelibbé vált a tér és érezhető az otthonosság, „laknak itt”. Az aulába új festmények kerültek a kopár falakra és valódi színpadkép fogad a nyáron még rideg üvegfal előtt.

Leülünk a székekre és kezdetet veszi az ünnep. Gyönyörű zeneszó hangzik fel, és váratlanul a diákok éneke csendül felettünk a galériáról. Mintha angyalhangok szólnának, először csak egy-két hang, majd fokozatosan bekapcsolódnak a szólamok, míg megtelik énekszóval az egész épület s vele mi magunk is átérezzük, ünnep van, igazi **ÜNNEP!**

Ezután a kilencedik, tizedik és tizenegyedik diákok egymást követve mutatják be euritmia gyakorlataikat. Tudom, nem könnyű rávenni ezeket a fiatalokat erre, de örülök, hogy mégis megették. Egymásra figyelésük, szép mozdulataik, ahogy vitetik magukat a zenével, mindenképp megérte az erőfeszítést.

Beszédek, gondolatok hangzanak el, köztük a kerület polgármesteré. Megragad egy gondolata: „sokan azt hiszik, hogy a Waldorfban olyan emberek vannak, akik iskoláikban úgy nevelik a gyerekeket, ami nem az életről szól, nem az életre nevel. S íme, itt egy kézzelfogható cáfolat, ez az iskola. Ezt ezek az emberek hozták létre, saját erőből, akaratból, sok nehézség ellenére. Mi ez, ha nem a legjobb cáfolata a kétkezésnek.”

Mélységesen egyetérttek velem, ahogyan Vekerdy Tamás emlékeztető szavaival is, melyek rávilágítanak a múlt, jelen és a jövő kapcsolataira. Az anyaiskolák is elmondják, eléneklik áldásaikat, s Horváth Györgyi euritmia művésztanárunk olyan előadással ajándékoz meg bennünket, hogy levegőt is elfelejtünk venni.

S végül a lényeg, a leleplezés, a névadás!

Az iskola a mai naptól Göllner Mária nevét viseli majd.

Göllner Máriajáét, aki 1926-ban Magyarországon a Kissváb hegyen alapította meg az első Waldorf-iskolát. Aki, Rudolf Steinertől számos útmutatást kapott a magyarok szellemi történetéről, így válva a hazai antropozófiai mozgalom első képviselőjévé.

Befejezésül a a Waldorf-kórus lép meg bennünket, amelynek tagjai többségükben már „csak” volt Waldorf diákok, akik így az élet egyéb területeiről visszajöve, mind a mai napig együtt énekelnek, szépen példázva a közösség megtartó erejét, a művészet szeretetét, a regionalitást.

Felemelő érzés hallani ezeket a fiatalokat, látni bennük azokat a „gyerekeket” akik annak idején először lépték át a „waldorf kapuját”. Többüket óvodás koruktól ismerem, s lám, mint felnőtt magabiztos emberek állnak most előttem a színpadon és teszik a „dolgukat”.

Aztán – mint ahogy az ünnepség elején – csatlakoznak az éneklés-

be először azok a fiatalok, akik a jövőben ennek a kórusnak a tagjai kívánnak lenni, majd, – végül záró számként – színpadra lép az egész iskola közössége, diákok, tanárok és együtt szól a daluk, áldást kérve az égiektől, önmagukért, mindannyiunkért. Be kell valljam, elszorult a torokom, míg hallgattam őket.

Ezután állófogadás. Fogynak a finom falatok, s a tömegben ismerősök találkoznak néhány szóra, majd továbbmennek újakat keresni. A kisfiamnak megmutatok néhány ismerős arcot, s köztük egy szakállas fiatalembert, aki az ünnep pillanatait örökítette meg kameráján. Nézd, mondom, ő a tanítványom volt, az osztálytanítója voltam, s most itt van felnőttként és velünk ünnepeleli a névadót.

Meglátjuk egymást néhány régi gödöllői kollégával, látom a ragyogó és büszke tekintetüket, ahogy végignéznek a diákságon, összemosolygunk, pár szót váltunk, majd sodródunk tovább. Hirtelen elém keveredik néhány már érettségizett gödöllői diák is, lelkesen mondják, milyen nagyszerű itt lenni, s milyen jó, hogy lett ez a **REGGIMI.**

Hazafelé kanyargunk a sötétben. Egyes pillanatok újra elém kerülnek. Jó érzés tölt el. Meg van, elindult, élni kezdett a „Göllner”. Ízlelgetem az új fogalmat, melyet az egyik beszédben hallottam: „Göllneres diák...”

Most a házunk elé gördülve megelégedett mozdulattal húzom be a kéziféket, hiszen határozott választ tudok adni az érzéseim és gondolataim összegzésére: MEGÉRTE!

Mincsik István

Tanáraink pedig, mint anyaiskola tanárok Rudolf Steiner: Háziáldás c. versét vitték aján-

dékba a Névadó Ünnepségre.

"

Ebben a házban lélek éljen

S hassa át a szellem

Mely idelénn

A szilárd akaratot keresse,

Hogy tiszta erkölcs legyen

Az épület minden helyiségében

S hogy fentről a szellem áldása

És Isten kegyelme egyesülhessen

Mindenkiben, kik benne élnek."

KITEKINTŐ

„Nem vagyunk egyedül....”

Beszámoló a Waldorf szülők nemzetközi hálózatának rigai találkozójáról

Kevés szülő tudja, hogy létezik egy nemzetközi hálózat, mely összefogja a waldorfos szülőket. Ez az INSWAP (International Network of Steiner Waldorf Parents), mely minden őszi konferenciát szervez az érdeklődő szülők számára. Október közepén Forgács Erzsike tanárunkkal és Kiss Detti óvónővel (szadai Waldorf ovi) részt vettünk az idei éves találkozón.

A konferencia Adaziban, egy Riga melletti festői kisvárosban zajlott, Lettország két Waldorf iskolájának egyikében. 11 nemzet képviseltette magát, Magyarországról a gödöllői „különítményünkön” kívül még Nemesvámosról érkezett egy anyuka, az ottani Szülői Közösség képviselőjeként. A találkozón nem csak egymást ismerhet-

tük meg, de a Waldorf iskolák helyzetét is az egyes országokban. Érdekes volt látni, hogy máshol milyen kihívásokkal szembesülnek, milyen megoldásokat találnak a problémákra – hogy mennyire nem egyedülállóak a mi problémáink itthon. Ami viszont még érdekesebb volt, hogy a legtöbb országban működik valamilyen, a waldorfos szülőket nemzeti

szinten összefogó szervezet. A szülők megoszthatják egymással tapasztalataikat, helyenként szakmai támogatást is kaphatnak az olyan problémák megoldásához, mint például a szülő-tanár közötti kommunikáció. Együtt hatékonyabban tudnak dolgozni a Waldorf iskolák image-ének javításán, érdekeik érvényesítésén, mivel a Waldorf pedagógia népszerűsítése során a szülők – a többi szülő és a kívülállók szemében – hitelesebbek, mint a tanárok, és a politikai döntéshozók inkább a szülők érdekeit, véleményét veszik figyelembe.

Az előadások ízig-vérig „evilágiak” voltak. Olyan kérdésekkel foglalkoztak, amelyek nálunk is napirenden vannak. Például, hogy milyen marketingre van szükségünk a Waldorf iskoláknak a mai világban, vagy hogy hogyan segíti a francia Waldorf szövetség az iskolákat egy egységes, pozitív image kialakításában. Láthattunk példát arra, hogyan oldották meg Firenzében a számunkra is ismerős épület-problémát: mivel a felkínált épületegyüttes és 6 hektáros föld a gimnázium számára túl nagy lett volna, más iskolákat és szervezeteket is társul hívtak, és egy egész „oktatási falut” kezdtek el felépíteni. Az antropológiai munkássága révén sokak számára ismerős Christopher Clouder arról beszélt, hogy hol a helye a Waldorf iskoláknak a mai világban. Nem lehetünk szigetek, nem zárkozhatunk el a világtól, hiszen benne élünk. Az antropológia lé-

nyege, hogy felismerjük az embert a másik emberben minden körülmény között és ellenére. Ez önmagában művészet, amelyet gyakorolnunk kell. Tudatában kell lennünk minden változásnak, tudatosan meg kell élnünk azokat. Nem az a dolgunk, hogy megóvjuk a gyermekeinket a világtól, hanem hogy segítsük megtalálni nekik önmagukban az erőt és kreativitást, hogy szembe tudjanak nézni a világ kihívásaival. És itt van nagy szerepe a Waldorf iskolának, amely a művészeti nevelésen keresztül ezt meg tudja adni.

Az előadások érdekesek voltak, de ahogy az várható volt, az igazán lényeges dolgok a konferenciatermen kívül történtek. A pár napban sokat megtudtunk a lett kultúráról, emberekről, nagyvonalú vendégszeretetükről. Csodaszép helyeken jártunk, és rájöttünk, milyen méltatlanul keveset tudunk erről az országról. Emellett sok nagyszerű embert ismerhettünk meg – különféle embereket különféle történetekkel. Ismeretlenek a világ – vagy legalábbis Európa – minden tájáról, és mégis, az első pillanattól ismerősök, egyazon céllal, egyazon úton. Egy nyelvet beszélünk. Amit itthon is sokszor megtapasztal az ember, még inkább szívet melengető volt egy nemzetközi kontextusban megélni: hogy a Waldorf közösség valóban egy nagy család.

A találkozó eredményeképp a közeljövőben elindul egy program, amely éppen ezt az élményt teszi

mindenki számára elérhetővé. A waldorfos „couchsurfing” (vagyis amikor valaki a kanapéján ingyen elszállásol, vendégül lát egy utazót, cserébe az ő világa is kitárul kicsit) lényege, hogy a hagyományos móddal ellentétben nem idegenek között, hanem a waldorfos közösségen belül szerveződik, ezáltal biztonságosabbá teszi az utazást a fiatalok számára. A szállást felkínáló és igénylő waldorfosok az INSWAP honlapján találhatnak majd egymásra.

A következő találkozó jövő októberben, Bécs közelében lesz, így reméljük, több magyar résztvevő is el tud jutni rá. Bővebb információ a szervezetről, valamint a korábbi és következő konferenciákról a www.waldorfparents.net oldalon található.

Skarka Cecília

KÜLFÖLDI KAPCSOLATAINK

Az idei év során többször is hírt adtunk honlapunkon a *Freunde der Erziehungskunst* szervezettel való sikeres együttműködésünkről. Ez az egyik legjelentősebb antropológus szervezet, mely Waldorf intézmények, projektek anyagi támogatását szervezi világszerte. Az ún. „**oktatási keresztszülő**” program segítségével már jelentkezett is egy támogató család az egyik diákunk tanulmányainak finanszírozására, és reménykedve várjuk további keresztszülők jelentkezését.

A 8. osztálynak köszönhetően

idén megélhettük azt az erőt adó örömet is, hogy nemcsak kértünk és kapunk, hanem adni is tudtunk: a 2013. szeptember 26-i **WOW-Day programba** is bekapcsolódtunk. S hogy mi is az a WOW-Day? Waldorf One World – közel húsz éve minden évben egyszer világszerte a Waldorf iskolák diákjai egy napos munkával vagy művészeti tevékenységgel támogatást gyűjtenek a sürgős segítségre szoruló Waldorf intézményeknek.

Idén nyolcadikosaink ezen a napon mutatták be a „A néma levente” című nagy sikerű színdarabjukat. Az előadások után adományokat gyűjtöttek, összesen 120 Eurót, amit nagylelkűen teljes mértékben felajánlottak ennek a nagyszabású programnak. Nekik köszönhetően ezt tudtuk mi, mint gödöllői waldorf közösség felajánlani nálunk is nehezebb helyzetben levő waldorf intézmények, projektek támogatásához.

Mire e sorokat olvasod majd, kedves Olvasó, röviddel leszünk túl a Software AG alapítvány munkatársa, Dr. Dirk Randoll és a Freunde der Erziehungskunst vezetője, Nana Göbel iskolánkban tett látogatásán, hogy érdemben elbírálhassák a **Software AG**-nak benyújtott pályázatunkat az új iskolaépület megvásárlásának ügyében.

A Freunde der Erziehungskunst november eleji hírlevelében megjelent egy rövid portré iskolánk-

ról. Nagy dolog ez számunkra, mivel a világ minden táján olvasják ezt a szervezettel kapcsolatban álló Waldorf intézmények. Az alábbiakban szeretnénk közzétenni a cikket magyarul is, hogy érdekelhető legyen, milyen képet is közvetítünk magunkról a nemzetközi Waldorf világban.

Iskolaportré - Gödöllői Waldorf Iskola

A Gödöllői Waldorf iskolát Magyarországon az elsők között hívták életre 1990-ben. A gimnáziumi tagozat 14 éves működése után három másik iskolával együtt alapította meg 2013-ban a Regionális Waldorf Gimnáziumot Budapesten.

Történetünk a gödöllői HÉV megállójánál kezdődik, ahol két ismerős beszélgetett hosszasan a világ dolgairól, gyereknevelésről és a Waldorf-pedagógiáról. Ezután a találkozás után bővült a "beszélgetők köre", mindenekelőtt olyan szülőkkel, akiknek óvodás korú gyermekeik voltak. Elindult az óvoda és a mindennapokban "első kézből" életre kelt az antropológia. Az első intenzív év után az iskola is megalakult, mivel a szülők gyermekeik tanulmányait csakis egy Waldorf iskolában tudták elképzelni.

Sok kihívással kellett megküzdeni az iskola alapítása óta: sikerült saját épület nélkül, az első évnyitón az utolsó pillanatban kézhez

kapott működési engedéllyel egy olyan iskolát felépíteni, ahol több (tíz/ford.) évfolyam is sikeresen érettségizhetett. Mindemellett mi voltunk az országban a második Waldorf iskola, amely gimnáziumi tagozatot alapított. Lelkes szülők és segítőkész emberek tették lehetővé a gyarapodásunkat. Eufórikus hétvégéken, közös összefogással bontottunk és húztunk fel falakat, rengeteg szülő fogott kézbe kalapácsot, ecsetet.

2013-ban az utolsó érettségiző osztály fejezte be tanulmányait iskolánkban. Két volt diákunk (Planicska-Altdorfer Eszter és a 2012/13-as tanévben Vidákovics Emese /ford.) tanítanak nálunk osztálytanítóként és euritmia-tanárnaként; ezzel kézzel foghatóvá válik munkánk gyümölcse.

A közelmúltban iskolánk nagy lépésre szánta el magát és részt vett a Regionális Waldorf Gimnázium megalapításában. Míg őszel csak 85 diák iratkozott be, mostanra már 101 jár ide. Lelkes tanároknak és az anyaiskolák jó együttműködésének köszönhetően rövid idő alatt a gimnáziumnak nagyon jó híre lett.

(Nekünk, gödöllőieknek /ford.) elérkezett az idő, hogy újragondoljuk szellemei erőnket, hogy betölthessük az anyaiskola szerepét. Most arra is lehetőségünk van, hogy saját épületet vásárolhassunk. Bátorságban nincs hiány, hogy a költözést saját erőből véghezvigyük, de talán újra lesz-

nek segítők, akik levonnának terhet a vállunkról.

Mint egyike a legidősebb Waldorf iskoláknak Magyarországon meggyőződésünk, hogy a Waldorf pedagógiának hazánkban, a mai korban különösen fontos szerepe van. Hálásak vagyunk azért, hogy újra és újra támogatást és segítséget kaptunk fontos, irányadó személyiségektől.

A Gödöllői Waldorf Iskola nevében írta Mirus Katrin és Kecskés Judit

További információk angolul és németül: www.freunde-waldorf.de

RÓLUNK

Értékeink megmutatásában, programjaink, a velünk kapcsolatos események, hírek megosztásában igyekszünk használni a technika vívmányait, szellemiségünkhöz méltó tartalommal és módon. Így szeretnénk ezen az úton is felhívni a figyelmet a folyton friss eseményekben, hírekben bővelkedő honlapunkra:

www.waldorf-godollo.hu

A főoldalon csak egy válogatás található, az AKTUÁLIS menüpontot kinyitva a HÍREK és ESEMÉNYEK menüpontok további értékes információkkal szolgálnak.

Sok érdekességet lehet olvasni nem hivatalos **facebook oldalunkon is a Gödöllői Waldorf Hírek** bejegyzésnél. Itt látható többek között a frissen készült videófelvétel a Pesti Regionális

Waldorf Gimnázium névadó ünnepeiről sok más tartalmas bejegyzés mellett. Jó böngészést!

ÉRDEKESSÉGEK A NAGYVILÁGBÓL

Orvosi-életteni Nobel-díjat kapott Thomas C. Südhof biokémikus, egykori waldorfos diák.

Önéletrajzából néhány sor:

"Amikor 1955-ben megszülettem a II. Világháború hatásai még érződtek. Antropozófus családba érkeztem. Anyai nagyszüleim Rudolf Steiner tanításait követték, Waldorf iskolákért dolgoztak, amikor Hitler betiltotta az antropozófiával kapcsolatos minden tevékenységet. A Waldorf iskolákat bezárták, és nagyapámat behívták egy lőszergyárba dolgozni – csoda, hogy túlélte a háborút. Nagybátyámat azonnal az iskola befejezése után besorozták, s tízéves rabság után, a születésemkor tért haza a Szovjetunióból. Szüleim orvosok voltak, apámat tanulmányai elszólították az Egyesült Államokba, amikor én születtem. Egy sürgönyből értesült arról, hogy megszülettem, mialatt biokémiát tanult San Franciscóban, ahol – a sors útjai kifürkészhetetlenek! – most én is élek. Göttingenben és Hannoverben voltam gyerek, a Hannoveri Waldorf Iskolában végeztem 1975-ben..."

A cikket összeállította: Fábrián Zsuzsa és Kecskés Judit

*A borítót **Rudolf Steiner:**
Új élet (Anyja és gyermek)
1924 című képe díszíti*

Díóhéj

A Weöres Sándor Oktatási Kultúrális és Szabadidős
Egyesület kiadványa

Megjelenik 150 példányban

Honlap: www.waldor-godollo.hu

Facebook: Gödöllői Waldorf Hírek

Nyomda: Digitálpresz Digitális Nyomda Kft.

Közreműködő partner: www.archimedes.hu

Főszerkesztő: Fábíán Zsuzsa

Szerkesztők: Forgács Erzsébet,

Fülöp Hajnalka, Kuntz Orsolya,

Balajti Iлона és Kecskés Judit

Tördelő: Paplogó Erzsébet

Lektorok: Petricsák Judit és

Gesztelyi-Nagy Henriett